

Egy határozat hasábrótt peit sor, vagy annak helye egyszeri igazgatású 15 krajczár; többszöri igazgatású 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden igazgatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőírókat elfogad *Hessen: Hansen, sein és Vogler Wallfisch, assé Nr. 10, Mosse R. Sellenstraße Nr. 2 és Oppelík A. Wollzeile Nr. 22.*

A szegedi országos kiállításon érdemremmel és a III-ik országos tüzoltógyűlésen Aradon a nagy arany és ezüst éremmel kitüntette.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzoltószergyár, harang- és érezőtödéje, ajánlja szabadalmazott új szerkezetű **fecskeondóit**, tüzoltó-egyletek **legénység-i felszereléseit**, vállalkozik **kutak, szivattyúk és harangok** készítésére, **jótállás mellett a legjutányosabb árakon.**

Különös figyelmébe ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek, saját-készítményű és transatlantia szivattyús kutak és gyáranak vízvezetékek teljes felszerelhetősére nagy figyelemmel külön felállított vízvezetési osztályát. 3230

Mintaszerelesek, képes árlapok, kívánatra rendelkezésre állanak.

Főtelep Erdély és Románia részére: Kolozsvárt, belsősomenostor-utca.

Minden eddigi világtárlaton, haladás, jóízű és versenyképességéért, első díjakkal jutalmazva.

Édeskuty L.,

magyar kir. udvari ásványvíz-szállító
Budapesten, Erzsébet-tér 1. szám.

Természetes ásványvizek és forrásáramnyek telepe.

Főraktára:

Adelheid, Bártfa, Bikszád, Billn, Borszék, budai keserűvíz-források, Buziás, Carlsbad, Cigelka, Csiz, Franzensbad, Előpatak, Ems, Friedrichshall, Füred, Giesshübl, Gleichenberg, Hall, Igmánd, Johannisbrunn, Ivándá, Kissing, Klausen, Koritnica, Lipik, Luhi, Luhácsóvits, Marienbad, Olenyova, Parád, Prebla, Pállna, Pymont, Radein, Rohitsch, Saldshitz, Schwalbach, Selters, Spa, Sulignli, Szántó, Szilács, Szolva, Szulin, Vichy és Wildungei forrásoknak.

Ezen régi czég, valamint az orvos urak, úgy a t. cz. közönség bizalmát bírván, gyors fogyasztásnak örvend, minek folytán azon helyzetben van, mindenkor friss töltésű vizekkel szolgálhatni.

Az ásványvizek valódisága és frissége tekintetében, a készletek a városi főorvos ellenőrzése alá vannak helyezve.

Árjegyzékek kívánatra ingyen szolgáltatnak ki.

Ásványvíz-ivoda.

A közelfekvő kellemes sétány és üzletben tett készület nagy alkalmat nyújtand az ásványvíz gyógyhasználatára, megjegyezvén, hogy az eddigi helyiséget tetemesen megnagyobbítottam.

Marienbad, seltersi, luhi, koritniczai és budai keserűvíz pohárszámra is szolgáltatnak ki.

Salicylsav - készítmények.

KIELHAUSER H. okl. gyógyszerész és illatszergyárostól Grácban.

Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani orvoslaboratóriumból, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nemcsak fényesen érvényesült minden-nemű belső bajok ellen, hanem csúszmányos összetételben még felülmúlhatlan övszer a bőrre, hajra és fogakra nézve. Anticypikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . darabnak ára 50 kr. Salicyl-szájvíz . . . dbnak ára 60 kr.
Salicyl-toilette-víz . . . 70 Salicyl-hintőpor (lábak izadására ellen) . . . 50
Salicyl-fogpor . . . 50 Salicyl-hajkenőcs . . . 50
Salicyl-fogpép . . . 60 Salicyl-víz . . . 3172-V . . . 50

Főraktár Magyarországra nézve: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapest, király-utca 7. sz.

Csodálatraméltó a természet ereje, ha az kellő módon alkalmaztatik.

Bojtorjángyökér-szesz

a legrégibb időtől fogva mint a szőrnöves bármely nemének legsikeresebb szere ismeretük, a benne foglalt szőrnövesztő anyagoknak általam létesített koncentrációja által valódi feltűnést okozó szerré emelkedett, úgy annyira, hogy fiatal 15 éves emberek rövid pár nap alatt **tömött szakállt** kaptak. Bizonyítéka ennek, miszerint felszólítottam, ajánlanám figyelembe azon helyeket, hol a haj- vagy szakállnöves alkalmatlanná válhatnék, miután a megkent helyeken, habár eddig ott még a hajnak nyoma sem lett volna is látható, vagy több évi kopasság után is az eredmény biztos s a hatás meglepő gyors. Hajhullás ellen **tűsürel használat**. Még a bécsi „Medizinische Zeitung” is oda nyilatkozik, miszerint a bojtorjángyökér-szesz a legjobb minőségben kapható csak az előállító

Winkelmayr J.-nél
Bécs. VI. ker. Gumpendorferstrasse 159.
Budapesten: Török József urnál, király-utca 7.
Egy palack ára, több nyelven irt használati utasítással együtt, 90 kr. Postai küldésnél 10 kr. csomagolási díjjal több. 3214

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

Reisehandbuch für Ungarn

nebst
geographisch-statistischer Uebersicht und kurzgefasster Geschichte dieses Landes.
Von C. v. KRAYNIK.

Mit einer Karte der Central-Karpathen und einer Eisenbahnkarte von Ungarn, nebst einem Anhang über ungarische Rundreise-Billets.
Taschenformat. — Preis in Leinwand steif gebunden 2 fl. 3. W.

Die Central-Karpathen mit den nächsten Voralpen.

Handbuch für Gebirgsreisende
von FRIEDRICH FUCHS.
Mit einer Karte der Central-Karpathen und der nächsten Voralpen.
Preis geheftet 2 fl. 50 Kr.

A cséplési idény közeledtével felhívjuk t. cz. **gazdáink és földbirtokosaink** figyelmét igen mérsékelt áru

legjobb minőségű salgótarjáni TÖMÖRSZENÜNKRE,

mely csak nálunk megrendelhető és más hasonló elnevezés alatt forgalomba hozott szénnel össze nem tévesztendő.

Salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat
Budapest, Józseftér 6-ik sz.
(Utánnyomat nem díjaztatik.) 3565

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden előfizetőnek bérmentve megküldetik:

AZ
OZMÁN URALOM TÖRTÉNETE
EUROPÁBAN.

Irta
Dr. LAZÁR GYULA.

Első kötet.
(214 ir, 8-rét, borítékba tűzve.)
Az egész mű előfizetési ára két kötetben 4 frt.

A második kötet, mely az ozmán uralom történetét Európában egész a jelenkorig tárgyalja, legközelebb megjelen, s az előfizetőknek azonnal bérmentve megküldetik.

Egyes kötetek nem fognak eladatni.

Azon érdeklődést, melylyel nemzetünk a török birodalom sorsa iránt régóta viseltetik, a legutóbbi politikai események annyira fokozták, hogy a fentemlített mű első kötetének kiadásával egy napig se akarunk készni.

Az ozmán birodalom történetének ismerete napjainkig, megkönnyíti és képesebbé teszi a keleti népek ama nagy drámájának megértését, melynek első felvonása épen most kezdődik, s melynek mi — legalább egyelőre — nézői leszünk.

Ha pedig nemzetünk is hivatva volna e drámában szerepet játszani, úgy a történelem — e nagy mester — bennünket is meg fog tanítani szerepünk helyes felfogására.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együttl: egész évre . . . 12 frt félévire . . . 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre . . . 8 frt félévire . . . 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre . . . 6 frt félévire . . . 3 *

28. szám. — 1877. Budapest, július 15. XXIV. évfolyam.

CSÖNDES HELYEN.

ANYÁRI nap heve hol tikkasztóan, hol szurósan éri a nagyváros talaját, föl-száll róla s magával ragadja a tisztatlanság mephitikus gőzeit, hogy megmérgezze a légkört, vele mindazt, a mi kárhóztatva van benne lélegzeni, élni. A szabadabb tér levegője már „balzsamos-nak” tetszik az orrnak, a tüdőnek, mely már annyira eltorpult, hogy a fojtó közhé-
bűzt is alig érzi.
És nincs előle menekvés; nincsen semmi, a mivel a bajt ellensúlyozhatná — főképen a társadalom tudósító, mulattató rabszolgája: a valósággal az olvadozó asz-falthez tapadt hirlapiró.

A legszegényebb napszámos is csak kivergődik úgy vasárnaponként valahová a zöldre; de nem úgy a hirlapiró, ki manapság kétszeresen is rabszolga, melyet a villanyszikra sokszor hazug hire minden-felé kerget, csak a szabadba nem.
Kőszénfűst, nyomdafesték-szag, ez az ő „balzsamos légköre”; mert hát úgy tet-szett a hatalmas fehér czárnak, s a világ

KÉPEK AZ ERDŐBŐL.

tudni akarja, mit mivel ez a hatalmas, kinek fehérsége merő vér volt, lett és lesz talán mindenkor.

Igen, de veszem észre, hogy eltévesztet a feladatot! Hiszen nekem „változtosság kedvéért” — mert a lap tele van háborus dolgokkal — az erdőről kell írnom!

Két kedves képet is adtak előlme, s ez felkelt bennem sok reminiscenciát — az ember szinte oda vágná a tollat, s menne az erdő legmélyesébe csöndjébe. No de a végén is: rajta hát! add meg magad gyarló ember, hunyd be a szemedet, hogy ne lásd azt, a mi körülötted van s lássad az erdőt, úgy a mint emléke benned él....

Milyen fölséges órák is voltak azok az erdei órák! A széleken közönlött a rezgő nyárfa, melynek ingószárú levele még akkor is mozog, ha az arcod bőre meg sem érzi a fuvalmat; a levél egyik oldala hófehér, a másik téliöld; játéka káprázat, mint a tarka kelme. Azután neki sűrűsödik a fa; egy-egy galagonya még perlekedik a létért a berkenyék s juharok között; a csipkebokor is belévegyül a hol még teheti, mintha tüskéikkel meg akarnák nehezíteni a belépést az erdő valóságos szentélyébe, melynek zöld boltozatát a jávor és bükkfák karcsu, sima derekai támogatják. A jávor épen hinti a szárnyas magot, mely hullás közben orsómódra forog, s tova száll, jelzi, hogy a magasban, a fák koronáiban a szellő játszik. Ekkor megered az a titokzatos, andalító sűgésbűgés, melyet az ingó levelek támasztanak, s mely másképen hangzik a bükkben, másképp a tölgyesben, egészen hiányzik a fenyvesben.

A leáldozófényben lévő nap egyes sugarai be-belopóznak a koronák alá, s ekkor megkezdődik a színek játéka. A mint a sugár a mohpárnát éri, ennek a színe föléd, a szmaragd-, néha épen sárgás zöldtől a legsötétebb zöldig váltakozik, s a párnák oly igazán bársonyosak. Az aljfa, az ifju sarjak levele az örökös árnyékban elhalványodik, s ha mégis itt-ott egy pár percze a leáldozó nap sugara éri, akkor leirhatatlanul szép, messzire ellátzó és átlátszó halavány zölden int féled.

A koronák transparensok; meglátszik a levelek bordázata, az ágazat, a tovaszálló madár árnyéka, s a tömöttebb és ritkább részek, úgy a mint azokat a napsugár kevésbé vagy jobban átjárhatja, a zöldszin változtatásában vetekednek a malachittal.

És ekkor beköszöntenek az alkonyat első árnyai. Az erdő szélén a fekete rigó felkap a berkenye csúcsára, az erdő belsejében ugyanezt teszi a jávorokon a hurosmadár s elkezdődik az erdő zenéje:

Tilló-tilló-tilló-tó —

A kis pele fölébred nappali álmából, mert a rigódallal elkövetkezett az ő ideje is. Kis fejét kidugja az odából, neszel; azután kiül az ágra, s készszerű előlábaival szépen mosakodik.

A nagy odvakból szinte rajzani kezd a sok éjjeli pillangó, némelyik úgy surran, hogy a szárnya mint valami ködfolt veszi körül, mások csapkodva repülnek tova. Egy majdnem kereplő hang azt mondja, hogy a szarvasbogár szintén elindult, ott zsongja körül az egyes tölgyeket, nehéz a feje s csak úgy mártogatva halad. Az esti bogár zúgva siet, vaktába nekimegyen a fa derekának, egyet koppan, lepottyán, azután ott kapálódik a földön, mert a

hátára esett — ha jól oda nézünk, hát biz ő tele van hemzsegő atkákkal.

A rigó szünetelni kezd, jele hogy beesteledett. A koronák felett a denevér megkezd csapkodni, kanyargó, néha bukfenecsező röpülését. Az erdő néma lett, a mély csendben hallszik a forrás bugyogása, s a mint oda tekintünk, ott áll az anyaöz, két kicsinyével. Az öreg neszel, a gidók tépik az ág hegyét, beléköstolnak a vízbe — úgy jöttek, hogy nem is hallottak.

Elvégre is a tárgyak képe elfoly s beköszönt az éj teljes esőndje. Nagy távolsággal hangok érkezik, olyanok, a melyeket nappal elnyelt az ébren levő erdő zaja. És a mint jobban hallgatjuk, rendesen megmagszakadó zajt hallunk, melybe folytonos kelepelés vegyül: a megszakadó zajt a patakzive okozza, mely az erdei malom kerékápjait megtörik, a kelepelés a malom andalító szava...

És most — lássuk mit mivel a czár?

Herman Ottó.

Ó-német ballada.

Három hatyu száll a légben,
Harcba hívó mind a három;
— Föl a lóra, paripára,
Már az ellen a határon! —

Gyül a népség, a legénység
Szána egyre dagad, árad,
Grodnó vára litvány fészek,
Mégis adott háromszázat.

Szép leventék dárányéllal,
Gyöngyvitteke kelevésszel,
Csordulásig telve immár
Minden uteza, pajta, fészter.

Falubéli szép leányép,
Szomorodva nézi látja,
Lóra pattan a kis ócs is,
Ha kiugratott a bátya.

„Isten áldjon édes vérem,
Völegényem, én testvérem,
Nincsen itthon maradásod,
Tudtam én azt, látom, érzem.

„Félre most a szolgálhaddal,
Mi szolgálunk, nézd arádat,
Sisakodnak forgójába
Tüzi már a hollószárnyat.

„Aranyepszin paripádat
Erle hűgöd simogatja,
Édes anyád a hatalmas
Kapuszárnyat nyitogatja.

„Mikor tértek vissza vérem,
Völegényem, én testvérem,
S ha ellesztek, meddig lesztek
Oda majd a csatatéren!”

„Majd ha újra szabad lesz a
Levegő, víz és az ország,
Visszatérünk édes anyám,
Hugom, arám, isten hozzád.”

És szabad már szerte újra:
Levegő, víz és az ország,
De csak késik, teljes hétig,
Csak nem siet haza hozzánk.

Falubeli fehérnépek
— Szomorúak a szegények, —
Föl a dombra, föl a csúcsig,
Egy se szólott, úgy menének.

Egyik néz a rónáságra,
Másik néz a völgyviládra.
Harmadik a porteresztő
Szürke utkanyarodásra.

Most a domb mögött kivillan
Az arany pej sima szőre,
Mint a szélvész úgy berobban
A faluba nyakra-főre.

Körbe fogják, rémüléssel
Kérdi tiz is összevissza:
„Hol hagyád levente-gazdád?”
„Nemes véret a föld iszsa.”

„Hütlennül tán cserbe hagyta’d,
Úgy esett el, úgy veszett el,
Mit tevé mondd, gyermekemmel,
Testvéremmel, jegyesemmel.”

„Lándzsa vége, dárda éle,
— Az terít fűbe, porba.
Dombor mellét, hősi arcját
Gazdátlan ló megtiporta.”

„Bujra réten, át az éren
Futni hagyta’d erre engem,
Ily szomorú hírhözónak
Mért is, mért is kelle lennem?!”

Három hatyu száll a légben,
Mind a három feketében,
Keresik az ifju testét
Szomorún a csatatéren.

És meglelték; homlokához
Szállt az első sírva, riva,
Másik kettő hamvas szárnnyal
Szívét, lábát béboritja.

Lábféjéhez szállt arája,
Gyöngye huga homlokához.
Édes anyja szive táján
Ép a szörnyű sebnyíláshoz.

„Százegyszer jaj mi nekünk!
Elárvultunk mind a hárman!
Én szerelmes magzatom! Oh
Testvérbátyám! Deli társam!

„Ki osztozik fájdalmunkban?”
„Én, én! — mond a bucsuzó nap —
„Fölszarítom könyes arcját
Minden földi zokogónak.

„Kilencz napig, alkonyatig
Felhőfátyol födje arczom,
Tizedik nap hajnalán is
Sűrű ködporba” tartom.”

Völegényét három hétig
Gyászoló a szép menyasszony,
Gyöngye huga három évig
Járt sírjához a harasztón.

De az anya, édes anya,
Nem tevé le szive bűját,
Csak mikor már fia mellé
Szúrták fejfakoszorúját.

Csukási József.

Déryné naplójából.

XV.

Az esküvő. — A vidám menyasszony. — A lakodalmi innep.

Még Déryvel nem volt semmi bizonyos. Sok idő telt el így. Nekem senki se kellett. Vidáman éltem napjaimat, csendes megelégedésben.

Murányiék a rondella-színházhoz igen messze laktak; de nem hagyhatták ott minduntalan a szállásukat; mert nekik bajos volt a költözökös s különben is meg voltak ott elégedve. De nekem terhes volt oly messziről járkalni, minthogy minden nap többször kellett próbára mennem.

Láng ur már rég megházasodott, s neje igen szeretett engem s mindig hívott oda szállásra és kosztra. Épen szemben laktak a színházzal, csak alig tiz lépésre, — tehát elfogadtam s oda mentem. A Láng

fia már akkor nem volt honn, oda adta az apja kártyacsínáló inasnak, mert igen pajkos volt s nem akart tanulni. Csak az asszony testvérének a leánykáját tartották örökbe, mert az anya szegény özevgy volt s mint igen híres jó főzőnő volt már sok évek óta egy nagy uraságnál.

Én tehát Molnár Karolinkával — így hívták a kis leánykát — laktam egy szobában, az volt az én kis barátnóm.

De bezzeg Lángék nem hagyta’k engem oly hosszú pórázra! Egy nap se mult el a nélkül, hogy Déryt előlme ne festették volna az ő erőnyeivel s irántam való mély érzelmeivel és hogy Mérey ur általában kívánja, hogy el menjek hozzá. Addig-addig, hogy a következő farsangon Mérey ur nagyon komolyan körülfogott és szavamat vette, hogy elmegyek Déryhez.

Később tudtam csak meg, hogy azért sürgetett oly nagyon, nehogy talán máshoz menve férjhez, a színházat elhagyjam.

Egyszer jön Déry Lángékhoz s mondja: — Édes Rózám, ne szegüljön többé ellent. Most kaptam levelet mamától.

Mert én ünnepélyesen megkértem őt levélben, hogy egyezzen bele kérelmembe s ime most veszem a levelét, melyben azt írja, hogy már többé nem ellenzi. De be ne várjuk most, mert bajai vannak eligazítandók. Majd bejön a börtön.

Mérey ur nagyon kapott rajta, s elhatározta, mikor lesz az esküvő; akkor majd ő lesz a vőfély, Tóni a nyoszolyólány, s azt is megígérte, hogy a lakodalomra harmincz aranyat ad.

Megkezdődtek az előkészületek. Már nekem más menyasszonyi ruha kellett, mert a rózsaszinben bálban is voltam, játszottam is. Csináltattam tehát fejr marczelin-selyem ruhát, alól szélesen fejr gazirral szegélyezve, a bőven fektetett redők egy-egy szál zöld folyókával fölesipkedve, s mindenki szől fölfelé nyuló vége egy-egy rózsabimbóval leszorítva. Ujja, dereka hasonlókép. Fejemen a zöld koszoru egy kis rózsabimbóval. Ez az egyszerű olesó kis ruhácska volt a menyasszonyi öltözetem, melyet kiegészített a fejr atlaszezipőcske, rózsaszínnel beszegve s rózsaszin pántlikával felkötve. Akkor olyan volt a divat.

Midőn már harmad-napra esküdni kellett volna: engem nagy nyugtalanság fogott el.

— Nem lehet! — mondtam, — hagyjanak nekem békét! Én nem megyek férjhez.

És — nem mentem, és elmaradt az esküvő.

Mérey ur s mind, a kik hiva voltak, — Lángék főkép, — majd kibujtak mérgökben a kéményen, Déryről nem is szollok, hogy az miként dühösködött!

Kérdezték a vonakodásom okát. Végre hát elmondám, hogy én az olyan nagyon féltékeny embert nem szeretem, a ki mindjárt megveri azt, a ki a nejehez egy szót szólna.

Mert megtette ám! Egyszer a többek közt, azon időközben, mig mátkás voltam vele, ott állok az álfalak mögött. Egy kis paraszt-leánykát játsztam, s tán csinosan állt rajtam a ruha: — oda áll mellém az ifju S—cs s az ujjával megérinti a kis ingvallam ujját. Dérynek épen jelenése volt a szinpadon. Odapillant s látja. Összeszorított ököllel megfenyegeti s oda kiált: „megállj, majd kimegyek!” Midőn jele-

nését végezte, csak oda ugrik, egy szót se szól, megfogja az ifju urat, s a nyakacsigájánál fogva leviszi a garádcson az udvarra s jól elpöfölte. Midőn feljött, kérdém, miért cselekedte azt? „Hogy merete a maga ruháját illetni?” „De hisz azzal — mondom — semmi illetlenséget el nem követett, s tudja meg, ha azt követne el valaki: van annyi becsületérzet bennem, hogy magam tudnék magamért elégtételt szerezni!” „De én azt akarom, hogy tudja meg, hogy az én mátkám s ne közeledjék senki magához!” „Én pedig megtiltom, hogy értem verekedjék, mint egy paraszt a kocsimában. Ez semmi műveltséget nem árul el. Ilyen emberhez én nem megyek! hisz az egész ifjuságot ellenségemé tenné.”

Ilyen jelenet még azután is ismétlődött, s én már nagyon idegen lettem Déryhez s nem akartam többé vele kibékülni soha.

Ekkor így nyilatkozott: — Rózám! Ha maga hozzám nem jön: meglövöm először azt, a kit maga szeretni fog, azután magát, azután magamat, s három halál terhe lesz a lelkém. De ha hozzám jön: esküszöm mindenre, hogy legkisebb kihágást se fog vethetni a szememre soha. Én véghetetlen szeretem magat, azért félted; de ha egyszer bizonyos vagyok benne, hogy maga az enyém: nem leszek féltékeny többé.

Ismét eget-földet összehivott, hogy beszéljenek rá s én végre beleegyeztem.

Egy délután öt órára volt határozva az esküvés. Sok szép vendég gyűlt lakodalmamra, jött a sok hintó s én és Mérey Tóni, mint nyoszolyólány, Lángné, mint örömanya, együtt ültünk a Mérey ur batárjában, s robogtunk a kemény fagyón a templomba.

Az örökké vig kedélyű Tóni örökké csipkedett és én oly vidám voltam, hogy szüntelen kacagtam. A mint az oltárhoz térdepeltünk, Tóni a hátam mögé állt szorosán, szüntelen bökdösött az ujjával s mindig susogta:

— No sirjon már! nem illik a menyasszonynak nevetni.

De minél jobban pajkoskodott, én annál jobban nevettem, úgy hogy oda se hallgattam, hogy a lelkész mit mond elém, s ferdén feleltem a kérdésére: „szereted-e ezt a becsületes ifjut?” „Nem!”

Nem akaratból történt, csak szeleségből, s midőn a pap szeliden kijavít: „De igen!” — akkor mondtam rá hangosan, hogy „igen!”

Az esküvő után Mérey ur karon fogott s így ültünk be ismét az ő batárjába, négyen, mert ekkor már ő is beült hozzánk.

De velem felfordult a világ? A mint haza felé mentünk, egészen más lettem, mint előbb. Véghetetlen szomorúság lepott meg, hangtalanul ülttem ott a kocsiiban s nem feleltem, akarmit kérdeztek.

Mérey ur rám néz.
— Mi baja, Rózám? rosszul van?
— Nem! — viszonzám.
— Olyan sápadt, mint a fal.
— Mindig sápadt vagyok.

Midőn kiindultunk a templomból, — még egész vigan, — sok idegenek is voltak ott s bámésgodtak. Egyszer csak megüti egy hang a fülemt:

— No ez szomorú asszony lesz! Sokat nevetett: majd sokat fog sírni!
Isten tudja, ez hangolt-e le, vagy mi

történt velem egyszerre, — soha se tudok magamnak róla számot adni.

Fölrepültem a lépcsőkön, mert az első emeleten laktunk, s kerestem Murányinét, ki ott maradt a teritéket elrendezni. A násznép nem birt követni, elmaradt utánam.

Én megragadtam a Murányiné kezét, bevonszoltam hamar egy külön szobába és letérdeltem:

— Tercsa mama, az istenre kérem, jöjjön velem a templomba! Én nem mehetek Déryhez, én félek tőle. Jöjjön, az ég szerelméért, mondjuk vissza az esküvést! Murányiné megijedt rajtam, olyan sápadt voltam; de nem akarta mutatni, csak csillapított:

— Isten őrizz! Rózám, térj magadhoz! Ebből igen nagy skandalum következne. Mert ily érdemes vendégeket nem lehet megsérteni, magát Mérey urat is kompromittálnád, hát még a szegény Déryt! De önmagadát is megbélyegeznéd az egész publikum előtt. Most már mint anyai barátnőd, azt tanácsolom, hogy szedd rendbe magadat, öltö vidám arcot és jó kedvet mutass, bármily nagy küzdelmedbe kerül is. Légy nyugodt, gyermekem!

Kitörülte szememből a könnyeket, rendbe szedte hajfürteimet; — de én még mindig ott térdeltem s összefogva kezeimet, mondtam és valóban óhajtottam is:

— Oh bárcsak most egy villámot küldene le az isten és találna engem, hogy egyszerre hálnék meg!

Murányiné még vigasztalt s monda:

— Nem fogják tudni a vendégek, mi történt. Majd bemegyek s azt mondom, erősen be voltál fűzve s én kifűztelek, — már jobbakán vagy. Majd mindjárt kijövök.

E pillanatban berohant Déry s esókölt. De ő is megijedt látásomra s kérdé: mi bajom? hisz most már az övé vagyok és ő oly boldog!

Mondám, hogy nincs bajom, csak be voltam szorosan fűzve, már elmúlt. Nem adtam volna a világért, ha azt a szót ki-mondhattam volna:

— Édes Pistám! mint szerettek!

De én azt a szót nem birtam kimondani...

Ily küzdelmek s bajok között lettem én Déryné.

De még mielőtt valóságos Dérynévé lettem volna, nemcsak a pap áldása által, még vártak reám több küzdelmek is.

De maradjunk rendben.

Murányiné kimentett a vendégek előtt, értem jött a kis szobába, és bevezetett az étterembe, hol kávé, többféle sült és tészta-sütemények voltak fölrakva. De miután sok volt az asszony, leány: csak sebtiben ettek s táncolni igyekezett mindenki.

Mérey ur nyitotta meg a táncot velem. Táncoltunk a „langaus“-t. Mérey ur aztán átadott Dérynek.

A szerencsétlen Déry! Midőn átvett a vőfélytől, oly ügyetlenül lépett valahogy, — pedig kurta ruhám volt, akkor azt viseltek, — hogy a stíblje steklijével letaposta a sarkamat. A vér mindjárt kibugygyant a lábamból, harisnya, cipő csupa vér lett egyszerre.

Szörnyű méreg futott el akkor, mit még máskor magamban nem tapasztaltam eddig. Szörnyű csunya szemeket vettem rá s mondtam: „Magával se tánczolok többet!” Ő eleget kért, rimázkodott: nem nézhettem reá. Oly haragos voltam, kivált

Huszárok.

Román katonaság.

Szökevényeket kísérő csendőrök.

Vértes testőrök.

hadsereg.

Finnlandi testőr gyalogság.

Dorobánczok.

Román katonaság.

Vadász- és gyalog katonák.

Генералъ-Адъютантъ Лорисъ-Меликовъ
LORIS-MELIKOFF TÁBORNOK.

Balkáni fölkélok faágyuja.

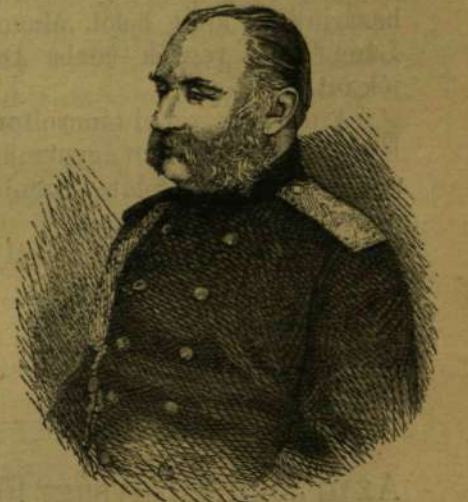

Udostályparancsnok. Trombitás. Pavlovszky ezred. Károly fejedelem. A cárszerecs. Serej nagyherceg. Viadukt nagyhg.

A csatájában június 7-én.

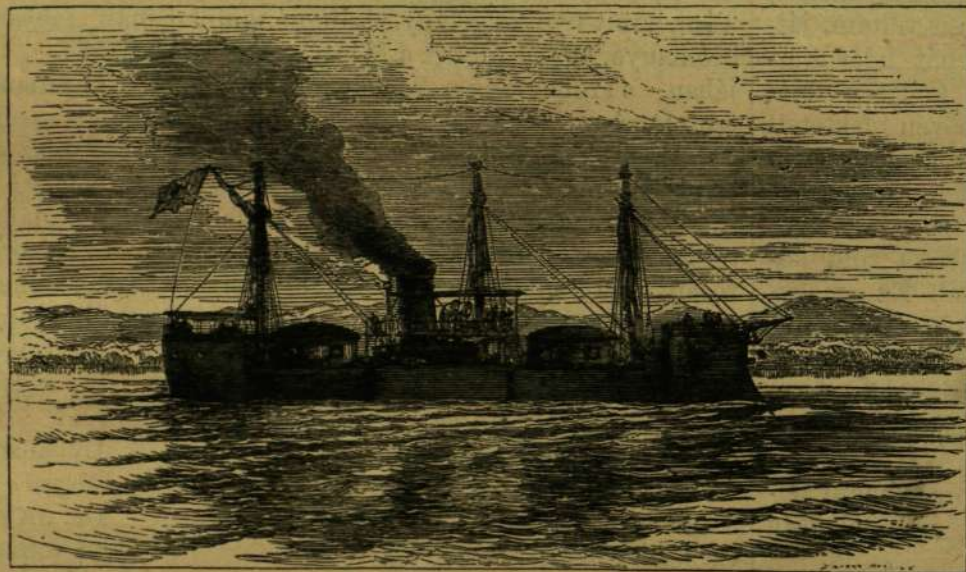
Nikolaj nagyherceg táborkara.

Генералъ-Адъютантъ Непочившицкй
NEPOCHIVITSZKY TÁBORNOK.

Генералъ-Адъютантъ Тимашевъ
TIMASHEFF TÁBORNOK.
ország belügyminiszter.

A „Lutfi-Dzselil“ török páncélos-hajó.

A „Lutfi-Dzselil“ fölrobbanása.

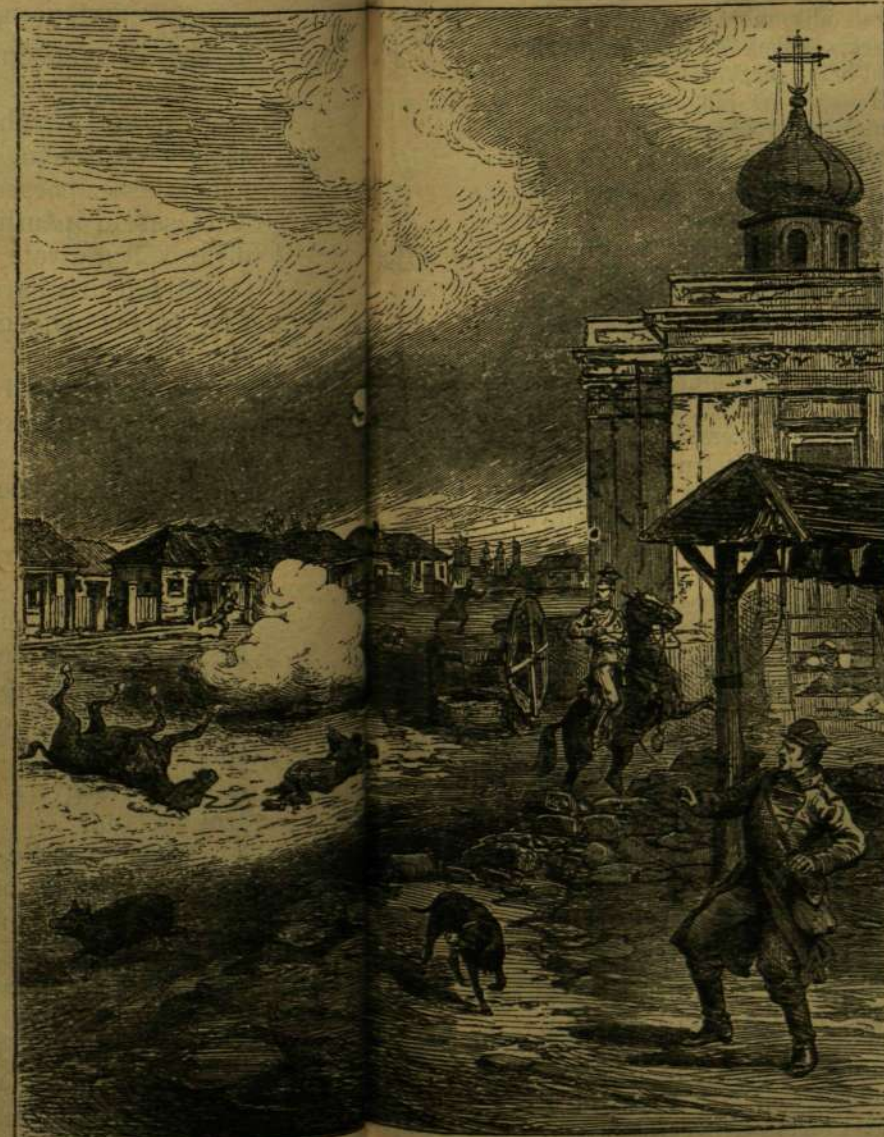
Генералъ-Адъютантъ Тотлебенъ
TOTLEBEN TÁBORNOK.

Генералъ-Адъютантъ Павелъ Евстаѳиевичъ Коцебу
KOTZEBUE GRÓF TÁBORNOK.

Kozákok az előrsőn.

széni bombázása.

Kozák portyázó csapat átkelése a Dunán.

Генералъ-Адъютантъ Дмитрій Алексѳевичъ Милютинъ
MILJUTIN ALEXIEVICUS DEMETER TÁBORNOK
FŐHADSEGED,
ország belügyminiszter.

midőn a hátam mögött hallom halkán mondani: „Ez nem jó jel!”

Ki kellett mennem, hideg vízzel borították a sarkamat, mire elállt a vérzés, más lábellelt huztam és ismét bementem táncolni. — Aztán a baj se volt oly nagy, csakhogy én már nagyon elfogult voltam Déry ellen.

Hajnal felé volt már az idő, mikor a vendégek elszórtak. Mondja Lángné:

— El van készítve a kis szobád, — menjetek be, aludjunk egy keveset, — s azzal veszi a gyertyát.

Déry meg fogja a karomat.

— Hát maga mit akar?

— No, édes Róza! hát bekísérem magát.

— Isten őrizz! engem bizony ne kísérjen senki. A kis Karolinnal megyek be, és bezárjuk az ajtót belől. Magok ketten a Láng urral vegyék közbe Déryt, aludják ott.

A terembe, a hol táncoltunk, visszahordták az előbb kivitt ágyneműt s jó széles ágat vetettek a földre, Karolinnára számítván.

Azt most. Dérynek kellett elfoglalni, másképp nem lehetett

Ilyen körülmények között történt az én férjhez menetelem.

(Folyt. követik.)

Az új „oláh királyság” fővárosai.

I. Bukarest.

A bojárok székvárosának eredetét meglehetősen sűrű homály fedi. Némelyek azt hiszik, hogy Bukarest az egykori *Thyanus*, mások meg úgy sejtik, hogy a város később az oláh uralkodók „*Bu-curia Dominicalis*”-áé (uradalmi istálló-jává) lett. Vannak történetirők, kik a város nevét a „*Bucurie*” szótól származtatják, mely „örömet” vagy „jóllétet” jelent. Végre van egy oláh szóhagyomány, mely Bukarest nevét a „*Bukor*” és „*aszké*” szavak összetételéből véli származtatni, mi „Bukor városát” jelentené. Szóval a város eredetéről bizonyosat szerfölött nehéz mondani, annyi azonban kétségtelen, hogy *Tirgovist* helyett csak 1698-ban lett Oláhország fővárosává. *Tirgovist* ugyanis csak 4—5000 lakóval bíró kis városka, melynek régi kastélya most már nem egyéb alakatlan romhalma. Ily rongyos fészek hely is lehetne a hatalmas „Oláh birodalom” fővárosa?

Bukarest — az már nagy város és lehet vagy 200,000 lakója. Ha keletről jön az ember, Bukarest az első nyugotias színezetű, de csakis „színezetű” város; ha pedig nyugotról utazunk kelet felé, szintén Bukarest az első keleti város, melybe az utazó érkezik. Területe, lakói számához képest, valóban óriási. Az épületek nagy telkek közepén emelkednek, s annyira szét vannak szórva, hogy köztök valóságos pusztaságok terülnek el vad bozóttal és dudrával benőve s szétmállásnak indult rom-és szeméttel halmazokkal borítva. A város meglehetősen egészségtelen, mocsáros vidéken fekszik. Délen és nyugaton alacsony halomsorok emelkednek ki a síkságból, de azokon még jobban ki van téve az ember a posványos talaj egészségtelen kigőzölgesének. Szóval Bukarest egészségtelen, kényelmetlen és szerfölött unalmas és barátságatlan emberi lakhely. Nyáron a porfelleg rontja szemünket és tüdőnköt. Még a legszárabb évszakban is maradnak itt-ott bűzös, poshadó vízzel telt gödrök, pocolyák és tócsák, melyek a levegőt épen úgy megfertőztetik, mint a Pontini mocsárok. Télen, kivéve a kivételesen évekét, az utcák oly magas hóval vannak borítva, melyek nappal mindig olvadóban levén, loposcsopot és sarat képeznek és a gyalogjárás csaknem lehetetlenné teszik. Mikor a hó állapot enged, százanok közlekednek. Olvadás idején az utcák borzasztó látványt nyújtanak. Összevegyült sár- és hótömegek, itt-ott nagy terjedelmű vízfelületek és kátyúk

képződnek, s mindenféle járműnek és igavonó állatnak szörnyű veszedelme van ilyenkor. Az is gyakran megesisik, hogy az olvadás hirtelen megáll, fagy és hóesés következik. Az utcák ilyenkor teljesen járhatatlanok a felkelt kirázó hóhupasság miatt. Gyalog járásról nem is szólunk. Az utcákon valóságos „svájci hegyek” képződnek, melyeket Párisban „muszka hegyeknek” neveznek, mikor ily utcai áldásban elvétve Páris is részesül. Tavaszszal, őszszel, sőt legtöbbször télen is feneketlen sártenger borítja Oláhország fővárosát négy, öt, néha több heten át. Pedig a külvárosokat és másodrendű utcákat nem is foglaltuk fentebbi leírásunk keretébe; azokat méltóan leírni teljes lehetetlenség. A főutcák még csak ki vannak köveztve granitkövezéssel, hogy a hó, s néha öntözök, sóprók, sőt világitják is. A külvárosok utcái e iótélemben sohasem része-sülnek.

A város közepén vannak utcák, melyeket csinos házak, sőt paloták is szegélyeznek; valóságos európai épületek. Távrolról, egy domb tetejéről nézve, Bukarest elég kellemes látványt nyújt. A házak éktelenül rikkó színekkel vannak bemázolva, melyek azonban távolról nézve szemgyönyörködtető színvegyületű folyónak öszi; a csinosabb épületek öntött vas- és terracotta-díszítványokkal vannak tulhalmozva, mely díszítés az egész városnak igen sajátos színezetet kölcsönöz. Hanem a mint közeledik az ember, a fentebb vázolt kép tárul elébe. Alig végezték be az új ház befestését és földszítését, neki jön az eső és úgy lemos és leolvast mindent, hogy a ház legalább is százevesnek látszik.

Bukarest az összes oláh közigazgatás, ipar és kereskedelem központja és az országba irányuló külföldi kereskedelem fő lerakódó helye. Itt vannak elhelyezve a közigazgatás és igazságszolgáltatás legfőbb hivatalai; van szép egyetemi épülete, természetrajzi, régészeti és festészeti muzeuma és 27,000 kötetből álló könyvtára; egy meglehetősen nagy s két kisebb színháza, négy tudományi kara, három lycaeuma, három kollegiuma, falusi tanítók kiképezésére szánt normál-iskolája, két osztály leánytanodája stb.

Bukarestben 108 keleti (szematikus) egyházu, három katolikus, egy lutheránus, egy helyvet hitvallásu, egy örmény templom, tíz zsinagóga, nyolcz menedékház és kórház, egy tüzéségi fegyvergyár és pyrotechnikai műterem van; továbbá van benne lőpor- és tölténygyár, egy ágyuöntő stb.

A városnak 25,000 háza s két csinos raktára van s megszereshető ott mindenféle kényelmi, fenyüzési és pipere-cikk majdnem ugy, mint más nyugoti fővárosokban. Az európai könyvek és hírlapok lehetőleg gyorsan érkeznek oda. Kilencez új, fényes szálloda s néhány meglehetősen csinos sétány is van Bukarestben; nyomdája is van tizenegyz s két pályaudvarból három vasutvonal ágazik szét az ország különböző tájaira felé.

Az oláh fővárost nyugotról kelet felé a Dimbovitza nevű szerfölött kanyargós és tömredék bűzhöd mocsarat tápláló közepmagyságu folyó metszi át, melynek vize majd mindig sáros és sárgás. Vízszine néha gyorsan lepad és partjai lázokat okozó sűrű miazmákat gőzölögnek szét. S az oláhok mégis szerfölött nagyra vannak e kis folyócskával; költői nagy büszkén így énekelnek: „*Dimbovitza apa dulce, Csinye bea nu sze máj dulce*” („Dimbovitza, a ki a te édes vizedből ivott, nem tud többé megválni tőled.”) Oláh szomszédaink furcsa izlését nem igen irigyelhetjük.

Bukarest társadalmi életéről egész hosszu tanulmányt lehetne írni. A legpazarabb fenyüzés közvetlen szomszédságban él ott a legmelyebb sulydott nyomorral. Elegáns fogatok, fényesen öltözött bojár hölgyek s rongyos, felmeztelen cigányok és oláhok népesítik be az utcákat és köztérket. Bukarest valamennyi szomszéd állam munkásainak és proletárjainak gyűhelye és Mekkája. A legkülönbözőbb faj, vallású és nemzetiségű emberek találkozó helye e roppant terjedelmű város. Számra nézve az első hely természetesen az oláhokat illeti meg, kik a helyben lakókon kívül Moldva- és Oláhországból, Magyarországból és Macedoniából a várost mindig elárasztva tartják. Az oláhokon kívül vannak ott magyarok (vagy 25,000-en), görögök, albánok, németek, örmények, bolgárok,

szerbek, nogai-tatárok, muszák, cigányok, törökök, spanyol és lengyel zsidók stb.

Bukarest az utóbbi években valóságos bucsuhelyévé lett a munkásoknak, lézengőknek és proletároknak, kik félmeztelenül érkeznek oda, s mielőst a kedvezőtlen évszak beáll, tele vannak velők a kór- és menházak. De mióta az orosz hadsereg Oláhországot atyáskodó védelme alá fogta, vége minden keresetnek; a rájuk nézve közönyös nemzetiségűeket ében hagyják veszni, azokat pedig, a kiket már nemzetiségük miatt is gyűlölnék (fájdalom, az új „királyságban” élő magyarok is ezek közé tartoznak), most már egyenesen üldözni kezdik. Az oláh góg és muszka dölyf szabadon garázdálkodhatik mindaddig, a míg az egyiket a másik szerepecsék elnyeli. Hogy melyik az „egyik” s melyik lesz a „másik”, könnyű kitalálni.

Végül megjegyezzük, hogy a bojárok székvárosának legcsótébb árnyoldalai a szerfölött nagy erkölcselenség, a féktelen élvezetvágy, az emberies érzelmeink csaknem teljes hiánya és a tudatlan és műveletlen bojárok legnagyobb részének durva fanatizmusa, melyben osztokodik velők az oláh pórnép is. Ezt a lesújtó ítéletet korántsem mi találtuk ki az oláhokról és fővárosukról, hanem egy német utazó, a velők mostanában oly meleg rokonszenvet éreztető nagy német nemzet egyik tagja mondá ki azt felettök, s e szigorú ítélet igaz voltában kevés okunk van kételkedni.

II. Jászvásár (Jassy).

Jászvásárt (vagy Jászváros) azért tiszteljük meg ama kitüntetéssel, hogy a reménybeli oláh birodalom társfővárosának nevezzük, mert a mostani Románia egyik alkotó részének, Moldvaországnak fővárosa volt. Valami nagyszerű városnak bizony Jászvásár sem mondható; Bukarestnél kisebb is, meg kisvárosiasabb is. Voltaképpen nem egyéb óriási terjedelmű falunál, melynek 80—90,000 lakója van. Házaik sz. rte vannak szórva s köztök nagy kertek és terjedelmes szántóföldek foglalnak helyet. Jászvásárról is épen azt írhatjuk, mint Bukarestről, hogy a távolból tekintve tarka színű vagy hófehérré meszelt házaival s számos karsu toronyával, melyeknek bádoggal fedett csúcsairól tündöklőn verődnek vissza a nap sugarai, egészen keleties és meglehetősen szép, festői látványt nyújt. Hanem a „keleties” színezet a város belsejében, sőt a messziről fényeknek látszó épületekben is uralkodik, mert az utcák mindenütt kövezetlenek, szükek és kanyargósak, míg a házak kívül-belől piszkosak, sötétek és egészségtelenek. Ha esős az idő, bokáig uszik az ember a sárban és habarekban, mikor pedig az idő szép, derült, akkor a por teszi tönkre az ember tüőjét és szeméit. A keskeny és ronda utcákon a szagérzéknek sincsen mivel dicsekednie; az utcák szük és szögletes volta miatt, főleg este, mikor csak néhány garló petroleum-lámpa terjeszt kétes félhomályt maga körül, minden pillanatban ki van téve az ember annak, hogy a sebesen tova vágató berjárok (apró nyílt kocsik) vagy droskik (egyszerű hintó alakú kocsi) közül valamelyiknek a kerekei alá kerül. Épen ezért a lovak nyakán és szerszáman csüngő kisebb-nagyobb csegettűk éktelen csilingelést visznek véghez, hogy közeledésüket jó előre tudassák a járólékelkel. A kocsiakat többnyire egy vagy két apró és igen sovány, ugrynevezett mokány ló húzza s rendszeren rongyos és majd mindig részeg kocsisuk szép szóval és ostorral biztatgatja hitvány gebéit.

A város járdái, a hol t. i. vannak, kemény fakoczkákból állanak és oly keskenyek, hogy egyszerre csak egy ember járhat rajtok. E járdákat többnyire nagy komolyan s méltóságteljesen boltjaik előtt üldögélő zsidók s azoknak nejei és leányai veszik igénybe; így tehát akarva, nem akarva kénytelenek a járólékek az utca közepét választani gyalogutnak is. Az utcákat többnyire alacsony faházak szegélyezik, melyeknek előrése bolthelyiségű, hátulsó része meg lakásul szolgál. Csak az előkelők házaik vannak köből építve, gondosan fehérre meszelve kívül-belől s előrészőkön erkélyvel is ellátva, mely oly disz, a mi a több utcákból még a szegényebb sorsuak házaíról sem hiányzik. Az előkelők lakásának belseje Jászvásáron egyszerű, majdnem disztelen és e tekintetben éles ellentétet képez a bucaresti bojárok párisi fenyüzésű terméivel. Ámde nehogy azt higy-

jük, mintha Jászvásár bojáról kevésbé szeretnék a pompát és fényűzést, mint bucaresti kollegáik; pazarolnának ok is, a mennyit csak lehetne, ha t. i. lenne hozzá való pénzök, de Jászvásáron gazdag, előkelő urat játszani már a város fölébb eső fekvése miatt sem lehet, mert a fényűzési tárgyak oda szállítása sokkal többé kerülne. Annál szebb, szilárdabb s kívül-belől díszeseb épületek a templomok, melyeket többnyire három egy sorban emelkedő torony diszit, néha négy is, mikor aztán kettő a templom előrészen, kettő a hátulsó részen emelkedik.

Azonban minden kisvárosiaság mellett mégis észrevehető Jászvásáron, hogy egykor főváros és fejedelmi székhely volt. A moldvai hospodárok palotája még ma is fennáll és pompás épület; azonkívül néhány gazdag bojárnak igen csinos, nagy házaik vannak itt. Egy görög metropolita is székel Jászvásáron elég tekintélyes és nagy terjedelmű épületben. Van egyetemes, theologiai szeminiáriuma, művészeti és zenészeti főtanodája és rengeteg nagy kórháza. Hetven kisebb-nagyobb temploma közt a „Metropole”-nak nevezett főtemplom áll első helyen egy nagysága, mint szép, keleties építészeté miatt. A város kereskedelme, főleg búrral és gabonával, jelentékeny és ebben kiváló segítségére szolgál a közelben folyó Pruth, melynek partjára itt elég nagy és biztos kikötő van építve. A város maga egy Bachlui nevű patakoska partján fekszik, nagyon egészségtelen, mocsáros vidéken, de környéke igen szép és termékeny. Környékén jóízű bor terem. Lakói természetesen főleg oláhok, de állítólag 40,000 zsidó is van közöttök. Vannak ezeken kívül magyarok, lengyelek, oroszok, cigányok stb.

Jászvásárt, mint neve is mutatja, jászok alapították, s mint város a XIV. században kezdett először szerepelni. Később az oroszok többször elfoglalták, de bekektések után mindig visszakerült Törökország birtokába. 1723-ban roppant tüvész hamvasztá el a város legnagyobb részét, s 1772-ben a kholera ölte ki majdnem összes lakosságát. 1792-ben itt kötöttek békét Orosz- és Törökország egymással. 1831-ben, 34-ben és 40-ben a pestis és indiai kholera ismét roppant pusztítást vitt véghez lakói közt. 1822. augusztus 10-én a jancsárok dulták fel és hamvasztották el azt, hogy lakói a görög lázadásban Ypsilanti herceg vezetésé alatt részt vettek. Végre 1828-tól 1833-ig az oroszok tartották elfoglalva, mely állapot felért egy kholerával és leégéssel, mert az oroszok kivonulása után több mint 40,000-nyi lakosága épen felényire apadt le. Hogy a mostani orosz barátság minő „áldásokkal” fogja sujtani a szerencsétlen várost, csak később fog kiderülni.

Sámi Lajos.

A postagalambokról.

Az 1870—71-dik évben Straszburg, Metz és Páris ostroma alkalmat nyújtott arra, hogy új módokról gondolkozzanak az emberek arra nézve: miképen lehessen elzárt helyeken a külvilággal való közlekedést eszközölni? A többi közt megkísérlették e czéloból a postagalambok alkalmazását.

A galamboknál ugyanis azt észlelték, hogy nagy ragaszkodással vannak oly dűczök iránt, a melyekben bő táplálékot kapnak s figyelmes gondozásban részesülnek, ugy, hogy még ha az ily dűczöktől nagy távolságra bocsátják is szabadon a jó koszon levő galambokat, ezek a már megszokott helyre rögtön visszatérnek. Ez észlelés folytán újabb meg újabb kísérleteket tettek, melyek alkalmával a galambokat nagyobb-nagyobb távolságokra szállították el hazájuktól, s ama meggyőződésre jutottak, hogy e madarak rendkívül kifejlett helyi érzékkel bírnak, s annál fogva nagy szívósságuk, kitarásuk és gyors röpök által a hozzájuk kötött igényeknek tökéletesen megfelelnek.

A galambok e tulajdonságát akarják most a hatalmas mindenféle kizsákmányolni. A különböző vároiban galamb-depot-kat akarnak állítani, s ott a galambokat kiváló figyelemmel gondozni és gazdagon táplálni. * Mozdósításkor aztán a galambok kicseréltetnek. E tekintetben azonban nagy nehézségek mutatkoznak, melyeket még ma napig sem sikerült

* A nagyobb német erődökben, mint Köln, Metz Straszburg, „katonai postagalamb-állomásokat” rendeztek be állami költségén.

egészen legyőzni. Egyik fődolog, hogy a galambokat jól meg kell jegyezni, melyik mely depot-hoz tartozik, nehogy káros következményű kicserélések történhessenek. A más dűczba való átszállítások a galambokat teljesen el kell zárni a külvilágtól, hogy a környezetből semmit se lássanak; azonkívül csak nagyon szűken kell nekik az élelmi szert nyújtani, hogy ekkép a régi galambdűcz utáni sovargás folyvást megmaradjon bennök; mert különben, jó ellátás mellett csakhamar megszoknák új lakhelyüket, s ha kibocsátanak, nem igen hagynák azt el.

Ha azonban ez állapot hónapokig tart, a galambok a gyér koszon annyira elerőtlenednek, hogy fölhasználásuk esetén nem képesek a rájuk bízott szolgálat teljesítésére.

A mi a sürgönyöknek a galamb testén való megerősítését illeti: eleintén a galamb nyakára kötötték azt. Minthogy azonban ily módon számos levélke vészett el, (valószínűleg a galambok magok távolították azt el csőrüikkel, mint nekik alkalmatlant, újabb időben más eljárást követtek e tekintetben. Ugyanis a sürgönyöket tollszárba rejtve, a galamb farkának középső tollához varrják. Ekkép aztán nem vesztek el a sürgönyök s az időjárás befolyásának sem lettek annyira kitve.

Mivel azonban oly parányi kis tollszárban csak nagyon kis darab papír férhet el, szükségessé vált oly módrol gondolkozni, hogy a sürgönyök a lehető legkisebb téren szoritassanak össze. Egy francia e nehézséget úgy oldotta meg, hogy a leirt sürgönyöket egy négyyszög méternyi lapra fényképezte fel. Persze ennek elovasására aztán jókora nagyítóüveget kell használni.

Hogy pedig a sürgönyök annál bizonyosabban megérkezzenek rendeltetési helyére, rendszeren 20—30 galambot eresztenek utnak ugyanazon egy tudósítással. Mivelhogy nem tudhatni, mi éri e galambokat utközben, óvatosság szempontjából a sürgönyöket titkos jegyekkel szokták megírni.

Arra nézve, hogy az ily postagalambok egy-egy körülzárolt várho, vagy onnan a külvilágra tudósításokat könnyű szerrel ne vihessenek, sólyom- és ölyü-depot-kat állítanak föl, melyeket aztán a körülzárolt helyek közelében állítanak föl, a kibocsátót vagy a várho repülni törekvő galambok elfogására.

Egyébiránt e bajnak is kitalálták az ellen-szerét.

Mint a „*Moniteur de l'Armée*” írja, Párisban a „*Jardin d'acclimatation*” katonai dűczai-ban igen érdekes kísérletek törtettek erre nézve. Történet ugyan gyakran, hogy egy kifáradt postagalambot üldözöbe vesz egy-egy ragadozó madár s ha elesipi, a galambbal elvesz a sürgöny is. Chinában, hol nagyon rég óta használják a postagalambot levelezési czélra, akkép védelmezik az orvadaraktól, melyek ott a sivatagban nagy számmal tanyáznak, hogy a galamb szárnytollára nagyon könnyű kis csöngetyűket alkalmazzanak, melyeknek éles, átható hangjuk van. Mentil gyorsabban röpül a galamb, annál élesebb hangot adnak a csöngetyűk, s az orvadarak visszariadnak. Ily apró csöngetyűkkel a párisi katonai galambdűczokban is tesznek kísérleteket.

U—i.

SERVADAC HECTOR

KALANDOS VÁNDORLÁSA A NAPRENDSZEREN ÁT.

VERNE GYULÁTÓL.

HUSZADIK FEJEZET.

Hogy lehet az álló tengert megfagyasztani?

A hold! S ha csakugyan az; mért tűnt el, s hol rejtezett eddig? S honnan jött most ismét elő?

— Nem! az lehetetlen! mondá Procop hadnagya. A föld sok millió mérföldre van tőlünk, s a mi Galliánk sokkal kisebb a holdnál és így ezt, saját holdját, magához nem ragadhatta.

— És hátha ugyanazon ok, mely minket, távolította el a holdat is a földtől, s most mi vagyunk a holdnak a holdja? veté ellen Servadac. De nem igen komolyan, mert ezaföl fog maga tette utána: Ez is lehetetlen, mert akkor nem kellett volna három hónap, hogy új pla-

netánk körül félkerültöt tegyünk, pedig ennyi ideje, hogy nem láttuk már feltűnni láthatárunkon.

Ezzel tehát ismét csak a megoldatlan kérdések száma szaporodott.

A hold pedig, vagy a mit annak néztek, szép tiszta fényben emelkedett a láthatáron. De, ámbár nyilván jóval közelebb látszott lenni, mint a hold a földhez, mégis sokkal kisebb volt, mint az, s tányérra alig tizedrésze volt a hold tányérának. Kelet helyett nyugaton kelt föl, s ugy látszék, hogy épen teljes. Arca egyébiránt a hold hegyeit, tengereit s ismeretes egyéb vonalait és árnyékait teljesen nélkülözte s már csak ezért sem lehetett összevetni a holddal.

Vége is, nem lehetett más, mint a bolygó rendszerben ismeretes, de a földről csak távozó látható asteroidok (parány-bolygók) egyike. Ezek közt vannak olyanok is, melyeket egy jó gyalogló, 24 óra alatt körüljárhatja; melyek tömege ennél fogva tetemesen kisebb a Galliaénál, s így nem lehetetlen, hogy a Gallia vonzó ereje e kisdid bolygócskát magához ragadva, azt valóban saját holdjává tette.

Az éj egyébiránt újabb esemény nélkül telt el a Nina-kaptár lakóinak. Másnap végre rendezték a házi viszonyokat. A télenlenség levén bármely, még oly kis köztársaságnak is a legveszélyesebb sугalmazója, Servadac — mint a telep elismert kormányzója, azon volt, hogy mindenkinek valami tevékenységi kört mutasson ki. A házi állapot gondozása sok dolgot adott. A táplálékok előkészítése s feldolgozása volt a másik teendő. A lakosoktól kényelmesebb tétéle s berendezése is sok munkás kezét igényelt. Egy szóval: dologban s elfoglaltatásban nem volt s egyelőre nem is leendett hiány.

A kis telepben különben a legteljesebb egyetértés uralkodott. Servadacnak kész szívvel engedelmességet mindenki. Csak Ben-Zouf feggymetlenségével volt baj, a ki urát, mintán ő maga mozdította elő a sziget főkormányzójává, makacsul „*Excellenciádnak*” szólította. Hiába tett kifogást Servadac e czimezés ellen, Ben-Zouf megmaradt a mellett. Végre ugy fogott ki rajta, elhitette vele, hogy Excellencia tulajdonkép azt teszi: „*ezimbora*” s ekkép köteles tisztelet ellen vét, ha urát így szólítja. Erre aztán Ben-Zouf is felhagyott az excellenciázással.

A hideg nem hágván magasabb fokra, Servadac és társai több ízben tettek kirándulásokat a Vulkan környékén. Mindenütt ugyanazon merev, terméketlen, minden tenyésztet nélküli sziklás kőzeteket találtak, melyek semmi vigasztalót nem nyújtottak a szemnek.

Egy ízben, hogy az egész környezetet egy tekintettel fölvehessék, Servadac, Timaseff gróf és Procop hadnagya megmászták a Vulkan legmagasabb csucsát, a honnan minden felé széttekinthettek. E hegy, mely a szikla-fok legészke csuca volt, 900—1000 méternyi magasságra emelkedett a tenger szine fölött, s egy csosnka kup eléggé szabályos alakját viselte. Tetején folytonosan sűrű nehéz füstfelhő gomolygott.

Ha e meredek hegykup a régi földgömbön lett volna, nem bírták volna megmászni, vagy csak a legnagyobb fáradsággal. A Gallián azonban sokkal esekélyebb volt a test sulya, s egész könnyűséggel, zergemód szökellve, jutottak fel a tetőre. Alig egy órába került a háromezer lábnyi magasság megmászása.

A tetőre érve, egy alkalmas pontot választottak ki szemlélődésöknek. Távozóval kezeikben körül hordozták szeméiket bolygójuk egész

láthatárán. A száraz oldalt kivéve a sik tenger terült el, a merre láttak; s egyetlen fekete pont a láthatáron jelölte a Kunyhó-szigetet, egykori lakhelyüket. Délre, a száraz, nagy háromszöget alkotott, melynek csúcát képezte a Vulkán, vagyis az a pont, a hol épen állottak. De a mögöttük elterülő egész száraz, a természetnek egyetlen nyomát — egy parányi kis oázis — sem mutatta. Egyébiránt láthatárunk, a Gallia gömbjének kised volt, s ennél fogva gyors görbülése miatt, sokkal kisebb volt, mint lett volna a földön, hasonló magasságból...

Mielőtt körültekintéseket végezve, ismét leszállottak volna, még a Vulkán kráterét is szemügyre vették. A láva kitörése feltűnően csendesen és zajtalanul, bár folytonosan, történt. Az olvadt anyagok alig forrongottak, csak mintha egy tó hideg vize bugyborékolna volna, a fenekeken levő forrásból, a felszínre. Nem a forró űstőhöz hasonlított, melyből zuhogva sustorog fel a fővíz, hanem a tultelt edényhez, melyből csendesen, s erőlködés nélkül ömlik ki felesleges tartalma. E sajtáság jelensége arra

NINÁCSKA A JÉGDARABOT MEGLÓBÁLTA KEZÉBEN.

SERVADAC HECTOR VÁNDORLÁSA.

mutatott, hogy a Vulkán nem rohamosan, s felbeszakításokkal működik, hanem folytonosan; a mi arra engedett következtetni, hogy nem is fog megszűnni — s így emberileg szólván, végtelen időig fogja melegíteni a Nina-kaptár belsőjét.

E napon nevezetes változás állott be a vidék természeti viszonyaiban, és pedig magok a szigetlakók hozzájárultával. Feltűnő volt ugyanis, hogy bár a hőmérő néhány fokkal a 0 pont alá szállott, a tenger nem fagyott be. E jelenség oka az volt, mert a tenger teljes csendben nyugodott, a legkisebb szellő által sem fodrozva, pedig a víztömegek jéggé változásának, vagy is beállásának feltétele: a víz mozgása. Ilyenkor a legesekelebb megmozdítása a viznek, elég arra, hogy egyszerre be álljon.

Servadac, Timaseff gróffal és Procop hadnaggyal értekezve, a telep összes lakosságát, egy, közvetlenül a tenger színe fölé kihajósított kis szikla-laposra gyűjtötte össze. A kis Nina és Pablo is ott voltak a többi között, s gyönyörködtek a sziklák közt csillámzó kis jégdarabokban. — Ninácska, — szolt Servadac, — nem

tudnál-e egy jókora jégdarabot behajítani a tengerbe?

— Miért ne, — felelt a leánya gondtalan, s egy sziklára fagyott jégdarabot letörve, meglóbálta kezében. — Ámbár, tevé hozzá, Pablo sokkal messzibbre tudná dobni.

— Próbáld csak.

S azzal Pablohoz fordulva:

— Figyelj csak Pablo! meglátod, milyen varázsló a mi kis Ninánk.

A jégdarab elröpült s leesett a sima és csendes víztükrökre.

Abban a pillanatban sajtáságos zörgő zúgás kezdett hallatszani mely mind tovább-tovább terjedt a tengeren — egész a láthatár széléig.

A Gallia tengere néhány perc alatt egész szélteben hosszában be volt állva...

Volt dolga Servadacnak, míg e csodás jelenséget megmagyarázhatta bámuló népének... Nem sokára azonban ismét más jelenségek vonták magokra figyelmüket.

Március 23-án, nap szállta után 3 órával jött fel a hold, s a Gallia lakói észrevehették,

KORCSOLYÁZÁS.

E különben egészségi szempontból is igen üdvös mozgás, másképp is hasznosnak bizonyult. Procop hadnagy, a legkitűnőbb korcsolyázók egyike nagy kirándulásokat tett a Gallia tengerén, minden irányba, s gyakran megfordult a Kunyhó-szigeten is, hirt hozni az ottani állapotokról. A korcsolya egészen pótolta nekik a vasutat; hiszen úgy sem egyéb, mint egy darab sin, az ember lábára kötve!

(Folyt. követe.)

Egyveleg.

A nemzetközi afrikai bizottság, mely a múlt évben a belga király kezdeményezésére alakult meg, és a melynek nálunk is van albizottsága, Afrika különböző pontjain állomásokat szándékozik szervezni a rabszolgakereskedés megszüntetésére és e célból expedíciót küld Zanzibárból a Tanganyikához mielőbb pénzügyei lehetővé teszik azt. Shakespeare Indiában. Shakespeare, „Julius Caesar”-ját tamil nyelvre fordította egy benszülött indiai költő.

Az utfélről.

Trieszt, a „Diana” földrétén júl. 7-én.

Ígéremhez képest megindítottam törökországi utamról levelemet, s habár még nem vagyok török földön, s levelem keletkezési helye előttünk nem is idegen idegen fekvő hely, mégis innen küldöm első levelemet, melynek tiszte lesz előpostájául szolgálmi törökországi közleményeimnek, s talán akad benne mégis némi tanulságos.

Budáról Pöltschachig nagy részt együtt utaztam Tóth Kálmánnal és fiával, Bélával, kik Rohitsba utaztak. Pragerhofban egy, nem ugyan nevezetes, de azért mégis érdekes egyénnel találkoztunk. Egy görög nemzeti egyenruhájában büszkélkedő „pallikari” (hős) volt az. Ezer ranczot vető fehér szoknyája (fuszta) már meglehetőleg piszkos volt, övéből egy rozsdás handsár szurtos nyele kandikált elő s bizonyára alkalmasabb eszköz volna szakácskéskének, mint hősi tettek véghezvitelére; s fehére abaposztó nadrága oláhírczba szedve bokájánál durva bakancsba volt szoritva, melynek orra magasan felkunkorodott, s díszes bojtnak végződött. Felső testét bő újju dolmány fedte, mely elég sujtásos és zsinoros volt arra, hogy lakájnak tartjuk, a ki viseli. Vele volt egy közönséges ruhába öltözött egyén, a ki az előbbi tolmácsának vagy szolgálójának látszott. Podgyászuk pokróczokból és kosarakból állott, melyeket Törökországban podgyászszállításra használnak. Az érdekes egyéniség ki és milétét kémlelte sok kíváncsi szem, egyik utazó görög miniszternek, a másik katonának és legalább is ezredesnek, a harmadik diplomaciai küldetésben járó magas egyéniségnek nézte. Én nem néztem belőle ki e magas méltóságot, különösen a mint a pragerhofi legalacsonyabb koreszmából láttam kijönni kísérelőjével. Leginkább valamely konzulatus kapusának gyanítottam, s hogy kételyeinket eloszlassuk, elvettem görög nyelvismeretemet megszólítottam. Akkor éppen beszédbe mélyedt utitársával, körülötte a kíváncsiak nagy tömege. A mint megszólítottam őt: „Kali imera szasz kirie!” felállott s nagy örömmel viszonozva üdvözlésemet, kezét nyújtott. Megtudakoltam járatát és utazása célját. „Athénből jövök, szolt nagy fontoskodással, s megyek Bukarestbe; két hét sem telik bele s mi görögök is háboruba megyünk a mi ősi ellenségeink, a pogány turkik ellen. A keresztények csak nem fogják tovább túrni a török uralmat. Ime ez a legkedvezőbb alkalom a bolgároknak, szerbeknek, s más népeknek, hogy felszabaduljanak.”

Megtudván, hogy magyar vagyok, azt mondá: „hogy a magyarokban is biznak a görögök, hiszen ők is keresztények, csak nem lehetnek a pogány török mellett. Milyen szép dolog volna, mondá, ha a törököket egy utolsó emberig mind kiirtanák, s megosztokodnának birtokain.” A mint kivehettem, ez az utolsó enunuciáció különösen tetszett neki, s már elképzeltem, hogyan rabolna majd e vad kinézésű „pallikari.” Azután megint áttért missiójára Bukarestben, hova Mohács, Turn-Szeverin és Krajova érintésével utazik. Szegény szolgál, de fontos küldetést kapott a görög kormánytól és szegény görög kormány, melynek ilyen feleségő postája van.

A pragerhofi diplomatától elválva, utunk regényes vidéken vezetett a Römerbad, Steinbrück és Laibachig. A Römerbad regényes völgyein túl már csak magam voltam az egész vonaton magyar, a vendégek legtöbbjei olaszok és németek voltak. Laibach gyönyörű vadgesztenye fasorainál a vonat nagy kanyarodást kezd leírni, így halad Franzdorf felé számtalan viadukton át. A fenyvesek kezdenek uralkodni

a mélyen fekvő völgy felett. A vasut magasan halad a termékeny szántóföldek és falvak felett. Auersperg fenyő-erdei százezereket jövedelmeznek neki. A templomok feltűnően magas hegyekre vannak építve, úgy hogy a jámbor hívőknek néhol órahosszat kell kapaszkodni, míg lelke üdvösségeért egy imát mondhat a szentgyházban. A várromok is sűrűen fordulnak elő s festői jellegűek a fenyvesekkel benőtt vidéknek. Adelsbergnél, hol a híres barlang van, már a Karszt-hegyek kezdenek feltűnni. Sajátságos képet nyújtanak ezek. Néhol apró, majd nagyobb fehér kövek sűrűn merednek fel a zöld hegyből, s természetlenül teszik a gyönyörű talajt. A köből ugyancsak kijutott a vidéknek, felét a magyar alföldnek osztva, mind kettőnek segítve volna szükségletén. Az emberi szorgalom azonban e köves talajból is csikar ki egy-egy kis termést. Találkoznak egyes kis várak, mintegy 5—6, néha 10—20 négyszögölnyi területben, hol a kö nem fordul elő, ezt a kis helyet kövekkel körülvéve, beültetik egy pár szőlőtökével, burgonyával vagy búzával is. Hasonlítanak e kis oázok egy-egy kerti virágtáblához, s legtöbbnyire nem is nagyobbak ezeknél. A kövön kívül egy más ellensége is van e vidéknek, a Bora, mely fagyasztó és viharos pusztításaival valódi réme e szegény vidéknek. Sokszor télen nagy mennyiségű havat hord össze, s ez ellen nagy kőfalak vannak építve a vasut mentében.

Sz. Petron túl a Karszt még ridegebb; egyetlen patak sem látható a mély és kopár völgyekben, a Karszt mind beszívja a vizet magába. Alagutak vezetnek át a nagy sziklákon s a Szesszava, majd a Proszeko vidékére érünk. Itt a szőlők, ha alacsonyok a töké, sodronnyal vannak egymáshoz foglalva, ha magasabbak, lugast csinálnak belőlük, s a fürtök szabadon függnek alá. Itt terem a terano nevű fekete és a természetből pezsgő bor. A szegénység itt igen nagy.

Nabresinától pár percnyire szép kilátást élvez az utazó. Magas hegyen halad a vasut, s egy kanyarulattal az Adriai-tenger tünik elő az ő csendes sima tükrével. Az órák egy-egy sziklacuokra vannak építve, mint a függő fecskefészkek, s alattuk meredek szakad le a szikla a tenger sima tükréig. Grignano felé már lejtősebb a part, s olajfákkal és szőlőkkel van beültetve. Itt látjuk, a tengerbe nyuló sziklán a szomorú vezetőségű Miramaret, melyet macsonakkal kerültem meg.

Triesztről nem írok, mert alig van időm e levelet befejezni. A „Dianán” nagy sürgés-forgás van, rakodnak, lármasznak, s a hajó másfél óra múlva elhagyja a kikötőt. Sietnem kell, hogy levelemet elküldhessem. Előttem a tenger beláthatlan tükrö, megettém Trieszt rekkenő kikötője a Molo Giuseppino, honnan a hajónk indul. A viszontlátásig!

Erődi Béla.

Képek a háboruból.

Karcolat.

A békeszerető csár, okulva az eddigi háboruk kevésbé vigasztaló sikerén: mielőtt Törökországot megtámadta volna, a diplomatáknak nevezett vakondok seregét küldte előre pioniereknek, kik husz év óta furkáltak alagokat, föld alatti tekervényes ösvényeket, robbantó aknákat a félhold birodalma alatt, s koronként figyezteték a világot, hogy ime hogy ingadozik minden mecset tornya, hogy roskadozik, hogy omlik maholnap össze az egész mohlim alkotmány — belső baj miatt.

Csak mikor az ut el volt már készítve jól, — akkor vett egyszerre más fordulatot az eddigi szemfényvesztő mulatság: az előleges bejelentést megelőzve, megszólalt az ágyu.

S Európa, mely nyugodt mosolygással nézte a komoly számba nem vett készüléket, most szorongva nézi a lehullt függöny alól előtáruló „érdekes” látományt.

S miután egész Európa a nagy cirkususi játékon ott nem lehet, oda küldi a „világ pápaszemeit”, az újságírókat, levelezőket, harcoztéri tudósítókat, megnézet velök minden legkisebb dolgot apróra, a főhadiszállás főembereitől egész addig a szögig, melylyel a már meg nem menthető ágyut beszegeznek, leirat mindent pontosan, részletesen az uniformis gombtól a megnyeret csatáig, s ezzel se éri be, hanem oda küldi a rajztollal bánni tudó embert a golyózáporba s ott vétet le vele, ha kell, minden érdekes mozanatot, helyet, katonát és csatát.

És Európában most az a legkedvezőbb közlemény, a mi a vértől ázó mezőkről érkezik; a salólok és a kunyhók izlése között megszűnik a különbség, mindent félredobnak egyebet, s ezt keresik első sorban és Róma hajdani népe megújult szerete a világon s követeli a „circenses”-t, — legalább „in effigie”.

Egy csoportot állítottunk össze mi is a „Vasárnapi Ujság” számára melléklapunk, a „Háboru-krónika” nével képeiből, összefoglalván azokat egy lapon a mai véres napok emlékeül.

Középén ott látjuk a minden oroszok csárját, a fejer csár, vagy mint alattvalói gyermeki ártatlansággal nevezik: az „atyuskát.”

Jámbor, jóra való embernek indult az istenadta. Azzal kezdte uralkodását, hogy befeljezte az atyja által kezdett háborút, s azt mondta: „de most már elég! seperjünk a magunk háza előtt.” S felszabadította a jobbágyságot, épített vasutakat, reformálta a hadsereget, adott a népének esküdtéseket, s behozta az általános védkötelezést.

Az abszolutizmus hívei megijedtek. Hiszen ha ez így folytatja, még emberi állapotot talál biztosítani népeinek, s mi lesz akkor mi belőlünk? De már ezt minden áron meg kell akadályozni. — S elkezdtek ellene rendezni attentatumokat, összeesküvéseket, forradalmakat, ijesztgettek a nihilizmussal, azzal a tisztí karkötővel, a mivel egyik ösét, Pált, megfojtották. S a jámbor csár, ki tán azt remélte, hogy még az alkotmányra is megérlelheti birodalmát, — visszafordult a kancsuakához, fél a levélzörrenéstől is, rendőrök szízával kísérteti magát, s mikor egymaga akar lenni a kabinetjében, akkor is úgy őzri egy akkora kutya, hogy medvének nézik.

De azért folyton verte mellé a háboru kitörése után is, hogy ő békét akar, „egy ember van a birodalmában, a ki a béke barátja, s az ő maga.”

S ime most ott látjuk, a főhadiszálláson, a trónörökösrel, s két másik fiával együtt, a mint szemlét tart Bulgária felé induló csapatai fölött.

Ott láthatók a tábornokok is. Azok t. i., a kiknek már multjuk után van ismertebb nevök.

Ilyen *Nepokojiszcsy* t. b. Nikolaj tábornoki főnöke. Világrázó hadi tetteket ugyan erről se látunk följegyezve a *Conversations-Lexicon*okban, de az már maga is figyelemre méltó dolog, hogy lengyel léte ily magas muszka állásra emelkedhetett. Látszik, mennyire szerethette a hazáját. Különbön azt mondja róla a nagy világ, hogy az oroszok dunai felvonulásának részint már végrehajtott, részint még végrehajtott működési tervét — Moltke csinálta neki.

Tudtában tábornok már nevezetes ember. Nemcsak azért, mert a német nevében benne van az élet is meg a halál is: de kivált azért, mert a krimi hadjáratban ő védte Szebasztopolt, jobb ugyre méltó hősiséggel, s ő érdemelte meg a Fekete-tenger orosz partjait. E védműveknek most is ő a főparancsnoka, de hire járt, hogy Lengyelország ellen küldik, ha ott szükség lenne rá. Tudtában jeles mérnök. 1818-ban született polgári szülőktől, s 1838-ban lépett a műszaki ezredbe. A két orosz hadseregben rajta kívül még tizennyeg német származású parancsnokoló tábornok van.

Loris Melikoff. No ez már se nem lengyel, se nem német, telivér muszka. Mint Mihály nagyherceg hadának a parancsnoka, be is tört Török-Armeniába muszka-mód, elfoglalta a védtelen vagy kevésbé védett erős hadállásokat s mikor már jól megfészkelte magát bennök, akkor az a goromba Mukhtar felmondta neki a

szállást. Most muszka földön keresi, hogy hol is volt hát a hiba? Denique mégis annyira tudta vinni, hogy ő róla a történelem meg fog emlékezni.

Bemutatunk még egy másik tábornokot is, a ki ugyan nincs a most működő hadseregben, de minket annál inkább érdekkel, mert tőszomszédunk, s ha kenyértörésre kerül a dolog, vele gyűlthetik meg első sorban a bajnok. Ez *Kotzebue* tábornok. Nem levén előttről részletes életrajzi adatok, nem tudhatjuk bizonyosan, atyjafi-e a hasonló nevű német vigjáték-írónak, kit egy német diák orosz szimpátiái miatt szurt agyon. A német vigjáték-író muszka rokonszenve csak gyanu, névrökönél azonban már több annál, mint állása is mutatja.

Álljon még itt Muszkaország két miniszterének arcképe is, és pedig azoké, a kiknek a mostani hadjárat szervezése, fölszerelése és ellátása körül a legtöbb szerep jutott; ez *Miljutin* tábornok hadügy-, és *Timaseff* tábornok belügyminiszter. Vajjon a fölszerelés és különösen az élelmezés körül fölfedezett sok millióra menő finanszírozások és családok menyenyben róhatók föl ezek gondatlanságának, azt majd a folyamatba tett vizsgálatok fogják kideríteni.

Most térjünk át a *materialéra*. Ott van a *kazák*. Ha I. Napoleon igaz proféta lett volna, akkor most ilyenek kellene lenni egész Európának, ha már nem lett republikánus. Ez az a náczió, a mely ma se tudja, hogy lett muszka a a kiról azt mondja egy francia: „vakard meg a muszkát, s kilátod belőle a tatárt.“ Ő volna a világ legjobb lovas katonája, ha nem volna a világon cserkesz lovas is meg — magyar huszár. Lovon eszik, lovon alszik, — ha kergetik, háttal ül a lova feje felé, s úgy puszkáz az ildözőre, ha pedig lesbe áll, akkor is ugy szereti a lovát, hogy lefekteti szegényt, abból csinál a drága testének barrikádót, s úgy puszkáz fedett állásából, — azaz hogy fekréséből. Tan meg kitűnő katoná — a lova, s több esze van sokszor, mint a gazdájának.

Az orosz egyéb katonaságból is van mutatvány képűnek. Ott vannak például a gárdazseregek. Nevezetes ezrek ezek, mert űk azok, a melyekre a czár és dynasztiaja, még a trónt is fenyegethető panszavizmussal szemben is számíthat. Nagy részők benn is maradt az országban előre nem látható fordulatok esetére. Tagadhatatlan, hogy ezek az orosz rendes katonaság színe-java. De érzik is! S csak egy kis olvasottságra volna szükség, hogy ugyanazt a szerepet vigyék, melyet a régi Rómában a praetorianusok, s melyet a sztreliczek nagy Péter czár alatt ugy is megkísérlettek.

Nunc venio ad fortissimam — gregem! Most érkezünk a legerősebb hadcsapatokhoz! Ez az oláh katonaság. Ez az egyetlen sereg Európában, mely jó lélekkel elmondhatja, hogy őt még nem verte meg senki, soha, sehol. Nem ám, mert meg csak pár ezer. Floreanu hadügyminiszter előtt alig pár ezer dorobanczából állt az egész oláh haderő. Nem érték meg, mert még nem is volt csatában. Most fog először szagolni puskaport, ha — mint hirdetve van, — Kalafatnál csakugyan átkel a Dunán. Ez még hát szűzpogány sereg, mert ezentel fog csak átmenni a tüzkereztségen, ha ugyan meg nem szokik előre s tanácsosabbnak nem látja a vízkereztséget, a melyben elég módja lesz, ha visszazsaratják a Dunán.

Nagyobb tarkaság kedvéért bemutatjuk a bolgár fölkelők artilleriáját is. Ez ama három faágnyk egyike, melyet a török csapatok a tavali fölkelés elnyomásakor foglaltak el egy csatában. Ilyet használhattak hajdanában a puskaforraltalálása után néhány esztendővel. Előnye az, hogy nem kell érte se Kruppnak, se Armstrongnak pénzt küldeni, megcsinálja — bármely hazai kerékgyártó, — és az, hogy ha jól megöltik, akár hátul is elsül. A jó czár most bizonyosan gondoskodni fog, hogy új fainak, a bolgároknak legalább jó erős arbronsot nyerjenek az ágyú.

Egy pár csatateri képet is mutat quodlibetünk, melyen már látszik az akció. Az egyik a Lutfi Dzselil légberobbanása, mely az oroszok hőstette volt s nagy lórnát is csaptak vele. — Lármát ugyan csaptak űk a másik képünkön látható jelenettel is elég nagyot, Réni bombázásával, t. i. föllármázván Európát, hogy ni! a

barbár, pogány török egy védtelen, ellenség által meg nem szállott, nyílt várost lödöz, minden nemzetközi jog és egyezmény ellenére, — s utóbb kislát, hogy épen Reminél keltek át először az oroszok a Dunán.

Az angol telivér ló.

Minthogy az angol ló a maga nemében a legkételetesebb és leggyorsabb, s ugy katonai célokra, mint különösen lovas vadászatokra, s tisztai szolgálatokra kiválóan alkalmas; talán érdekelné fogja olvasóinkat, ha annak eredetéről és leszármazásáról egyetmást röviden elmondunk.

Először is amaz ismertető jeleket kell megállapítanunk, melyek által a nemes véri lovat a közönségestől megkülönböztethetjük.

Ez ismertető jelek a ló szervezetében s az abban levő erőben rejlenek. Ezek pedig:

- 1) Űde, pezség, bő vére.
- 2) Nagy szilárdság, finomság és tömörség a csontokban.
- 3) Erős izomzat.
- 4) Erősen feszült bőr, finom szőr.
- 5) Nagyobb mérvű ideg és velő.

E főszervekből származnak ama tulajdonságok, melyek annál inkább észlelhetők alónál, mentül nemesebbek azok, s melyeket mi következőleg foglalhatunk össze: „nagy gyorsaság, hosszú életkor, bátorság, becserzett, értelmes tekintet, nagy tanulóképesség és emlékezőtehetség.“

Ugy a szakember, mint a laikus nem vitathatja el, hogy ép az angol ló az, mely a fontebb jelzett igényeknek, nemesség tekintetében, valamennyi más lófaj között, leginkább megfelel.

Nagyon csalódnék azonban, a ki ama véleményben lenne, hogy az angol telivér ló oly faj, mely őseredetiségében származott le napjainkig.

Az angol telivér ló hosszas tanulmány után számtalan okszerű keresztezési kísérlet eredménye, hogy ugy mondjuk: a tudomány vivmánya.

De nézzük, mikép jött létre, mint önálló faj, Angliában az ugynevezett telivér faj, mely a lótenyésztés történetében korszakot képezett, s melyről Veltheim grófa többi közt ezt mondja: „E fajnál a turkoman ló nagysága és anyaga, egyfelől az arab lónak nemes alakjával és gyorsaságával, másfelől a berber ló tüzevel egyesült.“

A tenyészlovak választása egyebiránt csak esetleges volt.

Már a XVII. század kezdetén, I. Jakab király idejében kezdtek a nemes fajú keleti méneket a tenyészésnél alkalmazni, mi azonban semmi kiválóbb sikert nem eredményezett.

II. Károly király belátta szükségét a fajtenyésztésnek, s 1660-ban egy némesmestert küldött a berber földre ama megbízással, hogy onnan nemes véri kanczákat és keleti méneket szállítson Angliába.

A fajok megválasztása a némesmesterek a legjobban sikerült, s a berber földről szállított kanczákat képezik a jelenlegi angol fajtenyésztés törzsét. Ezek a némeskönyvekben *royal mares* (királyi kanczákat) nevezettel fordulnak elő.

A tenyészlovak a szerencsés megválasztása után általános érdekltség keletkezett Angliában a lótenyésztés iránt, mit még inkább fokozott egyrészt a lóversenyek rendezése, másrészt pedig a tenyésztők által követett helyes alapelvek az okszerű tenyészésnél; továbbá az égály, mely az állati szervek fejlesztésére rendkívül kedvező volt; a szorgalmas gondozás és felügyelet s a tenyésztőknek nagy anyagi nyereségre való kilátásuk — mind eme körülmények a legnagyobb befolyással voltak egy új faj megteremtésére.

Most pedig állapítsuk meg a „telivér“ fogalmát. A telivér (bloodhorse) szó a lónál, a nemesség lehető legmagasabb fokozatát jelzi. Vannak „félvérek“, „háromnegyed vérek“ stb.

Telivér és félvér közt roppant nagy a különbség, mely a telivér intenzív erejében rejlik, melynél fogva ez némely alkathibát is kiegyenlíti.

Az 1720 ik évig Anglia versenyterein meg található vala oly ló, mely nem tiszta keleti faj volt; attól kezdve azonban kevés kivétellel többnyire vérllovak küzdöttek a versenyek gyeperén a dicsőségért, s jelentékeny jutalomdija-

kért. S ha mégis akadtak, a kik ismételve szerencsét próbáltak olykor, ez csak hiu erőködés volt. A tapasztalat ugyanis már rég igazolta, hogy a versenytereken a vegyes véri lovak többnyire semmi sikert nem arathatnak a telivérek ellenében. Példát is hozhatunk föl rá. Egy bizonyos Sampson Robinson fekete ménének a fia „*Engineer*“ és unokája „*Mambriño*“ az 1750, 60 és 70 évként mint versenylovak tündek ki; de ezek ivadékaik már teljességgel nem feleltek meg a bennök helyezett várakozásnak, s a következett generációkban mindinkább használatlanokká váltak a versenyfutásra.

A leszármazási jegyzékek (racing calendars) azt bizonyítják, hogy az Angliába átráplántált keleti fajtenyésztés nem egyedül Arabiából, hanem a berber földről, Egyiptomból, Persiából és ázsiai Törökországból szállított lovak keresztezése folytán keletkezett.

A törzsfaj törzsátja gyanánt egy, Palmyra sivatagán született mén tekinthető, melyet bizonyos *Darley* vásárolt meg Aleppóban; meg egy berber mén, melyet *Godolphin* lord szállított be.

Az elsőtől származtak e világhírű lovak: *Flying Childers*, *Blaze*, *Rumpian* stb.

Godolphin lord Franciaországban vette ménét, s kétkerekű kocsiiban használta. E ló meg harminez évig élt a *Darley* ménének kimulta után, s ugyszólván meg nagyobb horderevet bírt, mint ez, a tiszta telivér-tenyészés megalapítására nézve. A *Darley*-féle mén huszonkilencz évet élt s 1759-ben mult ki.

Oeynhausen itt ezt jegyzi meg: „E híres lovakról s közvetlen utódaitól datálódó nemesség a kivánható legjobb sikert eredményezte, s ez áll nem csupán a telivér és törzsllovakra, hanem általában mindenféle lóra nézve. Okszerű keresztezés és véarányítás által az angolok vadászlovakat, paripáikat, kocsi- sőt igazlovakat is erősebbekké, szívósabbakká és gyorsabbakká tették, mint a minők azok általában a versenylovak létre jötté előtt voltak.“

A telivérfajt az angol „*thorough bred*“ -nek nevezi.

Végül megjegyezzük még, hogy a legújabb időben a legkételetesebb telivér-ménés London mellett, *Hampton-courtban* van.

Hazánkban is szép lendülettel nyert az angol telivér-tenyészés egy félszázad óta, mióta t. i. a nagy Széchenyi István a lóversenyeket meghonosította. Jelenben már nemcsak az állami ménesek, de egyes nagybirtokosok is egész buzgalommal és kiváló sikerrel folytatott tenyészés után oly telivér méneket képesek fölmutatni, melyek a világhírű verseny-gyepeken is dicsőséget és nagy összegeket aratnak.

Igy, honi nevelésünk közül, hogy egyebet ne említsünk, a Baltazy-istáló „*Kisbér*“ -je, és az idén a *Blaskovics* Ernő „*Kincsem*“ lova a legkitűnőbb telivér lovak fölött győzedelmeskedett nemcsak a magyar, de az angol és német versenytereken is, terjesztve a magyar nevet és dicsőséget s tekintélyes összeget szereve tulajdonosainak.

S ez a legjobb reklám nálunk az angol telivér-tenyészés elmozdítása mellett.

U—i.

Irodalom és művészet.

A *Franklin-társulat* kiadásában legújabbban a következő új könyvek jelentek meg:

Az „*Oleó-könyvtár*“ című vállalatból a 36-40-ik szám. És pedig: 36 sz. „*Zichy* Antal elbeszélései“, 30 kr. — 37 sz. „*A költészetről*“. Irta Quintus Horatius Flaccus, fordította Czuczor Gergely. Ára 20 kr. — 38. sz. „*A magyar történetírás történelme*“. Irta Fleger Sándor s ugyan e füzetben „*A magyar történelem kútforrásai*“. Irta Sayous Eduard. Ára 60 kr. — 39. sz. „*Az őrdögocsészár*“. Beszély. Irta Sand György, fordította Cskássai József. Ára 30 kr. — 40. sz. „*Laokoon* vagy a festészet és költészet határaitól“. Irta *Lessing* G. E. Ára 50 kr.

A „*Történelmi könyvtár*“ 34—39. füzetek. 34. füzet: „*Erdély aranykora*“. Irta Áldor Imre. 35. füzet: „*Nagy Constantin császár*“. Irta Áldor Imre. 36. füzet: „*Kereszt és féllhód vagy a mórok Spanyolországban*“. Irta Áldor Imre. 37. füzet: „*Au-*

gustus római császár“. Irta Áldor Imre. 38. füzet: „*Nagy Lajos uralkodása*“. Hazai történetírók nyomán írta dr. Toldy László. 39. füzet: „*Róma alapítása és hőskora*“. Irta Áldor Imre. Ára egy-egy füzetnek 40 kr.

E könyvtárak eddigi tartalma is bizonyítja, hogy azok szerkesztői szerencsés tapintattal és ízléssel válogatják ki amaz eredeti és külföldi műveket, melyek terjesztésével eredeti céljukat, a tudomány népszerűsítését legsikeresebben megközelíthetik. — A „*Laokoon*“ a szépsézetnek ugy szólván bibliájává lőa s bár némely tételei ma már túlhaladtak, de azért alig tud korunk ma is fölmutatni oly hason tartalmú és terjedelmű könyvet, melynek tömörsége emny tanulságosot nyujtana, s a tárgyalt lehetőleg kimerítend.

Jostka Miklós kedvelt regényeinek új oleó kiadásból megjelent az 58—61 kötet. Az előbbi két kötet tartalmazza „*Az első lépés veszélyei*“ című regényt a második köttő az „*Akarat és hajlam*“ címűt. Egy-egy kötet ára 50 kr.

„*A Duna budapesti szakaszának szabályozása*.“ Irta dr. Hunfalvy János. A budapesti Duna átnézeti térképével. Jeles tudosunk e művében elhibáztaknak nyilatkoztatja a Duna budapesti szakaszának 1871-ben megindított eddigi szabályozási munkálatokat, s miután azok megvizsgálását hibába sürgetik s a főváros fölött állandó lehet a veszedelem, eltekinté magát e füzet megírására, melyben a szabályozás ügyét részletesen ismerteti, a terveket, az ezekre vonatkozó jelentéseket s az egész eljárást köztudomásra juttatja. A nagy figyelemre érdemes munka ára 1 ft 20 kr.

A gazdák számára két új könyv jelent meg: „*Gazdasági olvasmányok* minden rendű gyakorló és tanuló gazdák számára“. Összeállították Sporzon Pál és Ebner Sándor. Ára kemény kötésben 1 ft 20 kr.; — és a „*Falusi könyvtár*“ 24. füzet: *Állatorvosi tanácsok*. Második könyv: *A beteg állatgyógytan*. Saját tapasztalása nyomán írta Dely Mátyás. Ára füze 50 kr.

Végül a „*Döntvénytar*“ -ból megjelent a I—XV folyam, és a XVI. folyam; az elsőnek ára 2 forint 80 kr. a másodiknak 2 ft.

A „*Találmányok könyvé*“ -ből, e becses vállalatból, melyet Freeski János szerkeszt, s a Franklin-társulat ad ki, most jelent meg egyszerre hat füzet (15—20.) Tartalmuk:

Sárgaréz. — Talmi arany. — Ólom, czinn és higany. A foncsor. — Ezüst. A pénzverés. — Arany, platina és társai. Az aranymosás. Az új aranytelepek: Mexikó, Kalifornia, Ausztrália. Aranyfűst. Aranyozás. Palladium, Osmium, Iridium. — Aluminium és magnézium. — Agyagárak és a porcellán. — Téglá, pipa, edény, terracoitagyártás. — Mész, cement és gyps. — Timsó, sziksó és salétrom. Az üveg és gyártása. A kén ipara. — A gyújtószerkek feltalálása és a villó. — A lőpor s robbantószerkek. — A festékek és készítmények.

A 20-ik füzet, melyhez magyar-német-francia-angol műszótár csatlakozik, a második kötet véget ér. A számos képpel és ábrával ellátott füzetek ára egyenként 40 kr.

Vámbéry Armin, jeles orientalista tudosunk először angol nyelven megjelent nagy híru munkája, „*Közép-ázsiai utazásáról*“, mely két év alatt magyar, német, francia, orosz és svéd nyelvekre lefordítva nagy elterjedést nyert Európában és Amerikában, s feltűnő kellet az egész mivel világon, 1868-ban kiegészítést nyert „*Vázlatok Közép-Ázsiából*“ című munkájában. A mű becsé és nagy érdeke igen kelen-dővé tette e könyvet, ugy hogy első kiadása elfogyott, s most jelent meg a második kiadás belőle. Soha jobbkor. Most a világ figyelmé sokkal nagyobb mérvben irányul kelet felé, mint mások bármikor, s mindenkik igyekszik helyes fogalmat alkotni magának az ázsiai állapotok, társadalmi, gazdasági, politikai, hely- és néprajzi viszonyok felől, melyekről *Vámbéry* könyve is sok érdekest közöl vonzó, eleven előadásban. A díszesen kiállított, nagy alaku 24 ivre terjedő munka ára 1 ft 80 kr. Kiadója Ráth Mór.

A „*Budapesti Szemle*“ július- augusztusi száma megjelent. Tartalmas kötet több eredeti dolgozattal. Első czikke *Pulszky* Agostól: „*A föllépmű történetéhez*“, tulajdonképp felolvasásnak írva, melyet a helybeli evangélikusok egyik estélyén adott elő; második czikke *Xántus* Jánostól: „*Néhány lét Ceylon szigetén*“, melyből immár a negyedik közzé-

folyik. Azután következik *Szász* Károlynak beható ismertetése a Századok legendájának új folyamáról, több sikerült fordítás szöve közbe-közbe; majd *Láng* Lajosnak nemzetgazdasági tanulmánya „*A spekulációról*“, gr. *Szecheny* Antal „*Történelmi Tanulmányai*“ -ből is talál az olvasó egy közzét. Kiegészítik a füzetet „*Zeneszeti Szemle*“ *Erdy* Lajostól, „*Dante Pokol*“ -jának ötödik éneke *Szász* Károlytól, „*Lessing Faustja*“ *Heinrich* Gusztávtól; bezárja pedig az „*Ertesítő*“ -ben több kisebb könyvismertetés. A „*B. Szemle*“ egyes füzetének ára 2 ft. Előfizetési ár egész évre (6 füzet) 12 forint. Kiadója Ráth Mór.

A *museum által kiadott* „*Természettudományi füzetek*“ -ből megjelent a harmadik füzet szokott csinos kiállításban és rajzokkal, tanusokká szerkesztőjének, *Herman* Ottónak buzgalomáról, ki a legjobb erőket igyekszik csoportosítani vállalata körül, és pedig sikerrel. A most megjelent füzetben *Fridvaldszky* János néhány magyarországi új futóbogarat ismertet, mely családból hazánkban már 513 faj ismeretes. *Horváth* Géza a magyarországi rablólopóskákról szól, s 23 fajt ír le. *Dr. Entz* Géza a szamosfalvi sóstóból és gyöklábukról 60. *Simkovic* Lajos néhány új növényt ír le, *Staub* Mór pedig befeljezi isticri botanikai tanulmányozásáról szóló jelentését. Az ásványtanban részben gr. *Pejacsevich* János ír az ugynevezett urvölgyi madárfészkekről, (érdekes rajzokkal.) *Schmidt* Sándor pedig a selmezi cerusitokról értekezik. Van ezen kívül e füzetben több apróbb közlemény s a szokott szemle.

Bartók Lajostól, kinek több költeményét az olvasó közönség lapunkból is ismeri, „*Örtüzek*“ cím alatt közelebb egy költeményfüzér fog megjelenni.

Monografia-irodalmunk, mely újabb időben meglehetősen lendületnek örvend, most egy újabb kötettel szaporodott. Ez „*Sarkad története*“, írta *Márki* Sándor. Megjelent *Kóki* Lajos kiadásában. — *Márki* Sándor komolyabb törekvésű fiatal íróink egyike, gondolj a szorgalommal állította össze a *Sarkad* városának nem csak hetédfél százados multjára vonatkozó történelmi adatokat, melyek azonban csak a *Zápolya*-korban merülnek föl nagyobb számban, — hanem geographai, népmiséi, gazdasági újabb viszonyait is ősmerteti, s könyvében a statisztikának is megadja az őt illető szerepet. A csinos kiállítású könyv 12 ivre terjed, s a születési és halálozási arányokat feltüntető tábellán kívül két helyrajzi térképpel van ellátva. Ára nincs kitéve.

„*Szalay* Agoston emlékezete” címze azon érdekes és tartalmas füzetek, mely a közelebb elhunyt nagy érdemű tudós emlékének, kegyeletos kezek által szentelve, csinos kiállításban jelent meg. Két dolgozatot tartalmaz. Az egyik azon emlékezés, melyet az elhunyt fölött *Hegedüs* K. Lajos tartott a történelmi társulat mult havi választmányi ülésén, s melyből annak idején a lapok terjedelmes mutatványokat is közöltek. A másik *Szalay* nevezetes régiséggyűjteményeinek igen érdekes leírása, fiától, *Szalay* Imre min. titkártól. E leírás, mely kellőleg csoportosítva tünteti föl a ritka becsű gyűjtemény főbb tárgyait, nem pusztá név- és tárgyszer, hanem — kivált a különlegességeket illetőleg — valódi kis catalogue raisonné. Ajánljuk az érdekes füzetet, az elhunyt érdemes tudós nagyszámú tisztelőinek figyelmébe. Ára különben nincs feljegyezve s ugy hisszük csupán az ismerősök körének van számára, míg a nagy közönség mind két dolgozatot a *Történelmi társulat* közlönyében: a „*Századok*“ -ban fogja megtalálni.

Ráth Mór kiadásában megjelent a „*Magyarországi telekkönyvi rendtartás, az 1850—1877 évig megjelent összes idevonakozó törvények és rendeletek*. Második kiadás.“ Ára 1 ft 80 kr. — Ugyanitt megjelent a „*Pénzügyi törvények és szabályok ötödik pótfüzete*.“ (A bélyeg- és illetéktörvényekhez és szabályokhoz.) Ára 20 kr.

Az *eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) könyvkereskedésben* megjelent a *gyámügy- és gondnokszágról szóló törvények*, a mely a gyakorlati használatot megkönnyítő tárgymutatóval van ellátva. Ára 60 kr.

Budapest statisztikai hivatalának közleményeiből megjelent a XIII füzet: „*Budapesti adótanulmányok*“. (Jövedelmi és házbéradó a közelebbi években.) Irta *Kőrösi* József, a f. v. stat. hivatal igazgatója. Ára 80 kr.

A *Weissmann-testvérek* könyvnyomdájában megjelent: „*A magyar nemzeti muzeum könyvtárának héber kéziratái*“, írta dr. *Kohn* Sámuel; 1 füzet, 26 lapból áll.

Évkönyv. Kézsmárkon közelebb jelent meg „*A magyarországi Kárpát-együttel évkönyv*“, egy fénykép-pek; negyedik évfolyam. A fénykép: a ránk-herlányi artézi kut időszakai felszökkenését tünteti föl. A 352 lapra terjedő könyv fele részben magyarul, fele részben németül van nyomva. Értekezéseket tartalmaz *Geyer* Gyulától, *Kalchbrenner* Károlytól, *Scherf* Aureltól; továbbá egyleti ügyeket, vagyonszerleget, az egyleti tagok névsorát. Az értekezések érdekesek, köztük: „*A magas Tátra látképe a megvilágítása*“, dr. *Emericzi* Gézától s „*Vizrajzi viszonyok Liptó-megyében*“, *Majláth* Bélától. Az évkönyvet a budapesti tagok az 1877-re szóló tagsági jegy előmutatása mellett *Bartsch* Lajos bizottsági tag (hatvani-utca 1. sz. a.) ékeszerületében vehetik át, a hol az egyesület által kiadott Tátra-térkép (ára 75 kr.) és az egyesület jelvénye is (ára 1 ft) kaphatók; ugyanott a két forintnyi évi járulékot szintén elfogadják és új tagokat is az évkönyv azonban kiszolgáltatásával felvesznek.

Két világhírű regény. *Ebers* György lipcsei tanárnak „*Egyiptomi királyleány*“ és „*Varda*“ című két regénye, melyeknek tárgyai az ő egyiptomi életből vannak merítve, magyarul is meg fognak jelenni. A legkiválóbb kritikai lapok nagy elismeréssel szólnak e regényekről, melyek már a legtöbb európai művelt nyelvre le vannak fordítva. *Jonás* János székesfehérvári tanár kapott a szerzőtől engedélyt e művek lefordítására *Megemlítjük*, hogy *Ebers*-t közelebb választá meg külföldi tagjának a mi akademiánk is.

„*Ungarische Volkslieder*“. Ez a címze a kis füzetnek, mely az *Eggenberger-féle* könyvkereskedésben megjelent s két tuczat népdal német fordításban foglalja magában, *Benkő* Károlytól. A füzetben van még csatolva *Musset* „*Rappelle-toi!*“ és *Beranger* „*Les Fourmis*“ költeményeinek német fordítása is. A magyar dalok legtöbbje csinosan van fordítva. A közvetlen összehasonlítás kedvért a magyar szöveg is le van nyomva az egyik oldalán. Ára 30 kr.

A *budai színhöz* *Odry* Lehel vendégszerelésére rendesen megtekik. A közönség örömet hallgatja népdalait, melyeket érzéssel ad elő. *Odry* azonban nemcsak mint énekes, hanem mint szerző is bemutatja magát, s fölépített népszimfívében, melynek címze „*Virág asszonyleánya*.“ A szerzőnek azonban nem jutott itt semmi koszorú, s csak dalait tapsolták. A darabban mindössze a népies nyelv érdemel említést. Meséje rémes dolgokból áll, minden drámáissá nélkül előadva.

A *népszínházban* egész héten a „*Meluzina*“ látványosságot adtak. Tömegesen nem vonzza ugyan a közönséget, de a nyári esték rendes üres padjai fölé megteknek, s ez elég a színházak „holt szezoni-jában“.

Közintézetek, egyletek.

A *nemzeti muzeumi képtára* ismét zárva van, mert az újabb érkezett képeket helyezik el. Hely szűke miatt mintegy kétszázötven régi képet az akadémiában levő országos képtárba helyeznek át, hol most már elég hely van föllállításukra, miután a képművészeti társulat helyiségét is a képtárhoz csatolják. — A muzeumi régiségtár a napokban pompás arany érdemjelvényével gyarapodott. A mintegy tizenöt darab arany sulyú érmet, mely fölött gyémántos korona díszlik, *Mária* Terézia királynő 1770-ben adta *pásceiri* *Szutsics* János szabadi főbírónak, *Szabadka* királyi várossá történet fölemeltetése körül szerzett érdemeiért. Unokája, a három év előtt elhunyt *Szutsics* Károly legfőbb ítélőszéki bíró pedig végrendeletileg hagyta azt a muzeumnak.

Magyar menedékház Párisban. A párisi magyar egylet, melynek 150 tagja s 40,000 forintnyi alapítkeje van, házat szándékozik építeni, hol az egyletnek gyűllyhelye lenne, s hol oleó lakásokat nyernének a tagok. Telket ötvenezer frankért kapnának, az építés vagy nyolcvanötezerbe kerülne. Ez utóbbit kölcsönön lehetne venni a telekre, s az évi nyolcszeker frank házbérbévetelből törleszteni husz év alatt. A nehézség tehát a telek szerzése. E végett kölcsönt kér jómódú hazafiaktól. Harmadfél száz darab százforintos, kamatot nem hozó kötelezvényt bocsát ki, melynek visszafizetését öt év mulva kezdi meg. A százforintos összegek az első hazai takarékpénztárba fizetendők be, s addig ott is marad, míg a kellő huszonötezer forint be nem gyűl. A ki egy ily kötevényt vesz, az egyletnek alapító-tagja lesz, s nevével

az építendő ház termében márványtáblára vésik. Az aláírás véget emlíkiratot bocsátott ki az egylet, az előjárók és pártfogók, közöttük a buzgó elnök Zichy Mihály, Türr tábornok, Rosty Zsigmond követségi tanácsos, Munkácsy Mihály képiro és többek neveivel.

A székely mivellődési és közigazgatási egylet központi választmányának Budapestten tartott utóbbi ülésén Hájós József elnök melegen emlegett meg Antalfi Károly elhunyt képviselő érdemeiről, s a választmány a jegyzőkönyvben is kifejezte elismerését az egykori tagtárs tevékenységét iránt. Jelen-tette továbbá az elnök, hogy *Udvarhelyszék* területén megalakult a vidéki bizottmány. Az idei nagygyűlés helyül Székely Udvarhely tüzeti ki, s a nagygyűlés az aug. 20 és szept. 6-ika között időben tartatik. Egyik tárgya lesz a gr. *Mikó* Imre fölött tartandó emlékezés. Az egyesületnek a kereskedelmi miniszter azt a kedvezményt adta, hogy levelezési, ha azok portómentes hatóságok vagy hivatalokhoz intézkedik vagy onnan erednek és oktatási vagy közgazdasági ügyekben irattak és „oktatási ügyben” illetőleg „közigazgatási ügyben portómentes” megjelöléssel ellátva, portómentesen küldhetők.

A zeneakadémiánál Simonffy Kálmán, élele fogytáig, évenként husz darab arany ösztöndíj-alapítványt tett oly növendékek számára, kik magukat a magyar zene elméleti és gyakorlati terén kitüntetik. A múlt hó utolsó napján tartott magyar hangverseny után 3-3 aranyat Lépesy Ilona és Kalmár Lenke, 2-2 aranyat Nohl Irén és Gosztonyi Béla mint előadók, továbbá harmat-hármat Szvoboda Károly és Farkas Ödön, mint szerzők; kettőt-kettőt pedig Nikó Hortense és Weisz József, mint saját szerzeményi kísérletek bemutatói nyertek el buzdítástul.

Egyház és iskola.

A szombathelyi püspökség jubileuma. A szombathelyi püspökség fenállásának százados évfordulója e hó 20-án lesz. Ez alkalomból *Szabó* Imre püspök pástorlevelet intézett papságához, mely a többi közt következők hazafias szavakat tartalmazza: „Rajta legyünk az iskolák lelkiismeretes gondozása által, hogy az értelmi fejlettség, a miveltég és erkölcsi neveltségek s tökéletesedés híveink közikésnévé válják. Apoljuk az egyházi és polgári törvények és törvényes felsőbbiségi iránti tisztetletet és engedelmességet; az egyházunk és hazánk iránti tántorithatlan hűséget; sürgessük a keresztény és honpolgári kötelesegek pontos teljesítését.”

Jubiläum. Dr. Samassa József egri érsek e hó 24-ikén ünneplő alkalomának huszonöt éves évfordulóját. Ez alkalommal az Eszterházy-féle kápolna egészen ki lesz javítva, diszesen, pompásan. A munkálatok Storno műépítész terve szerint és felügyelete mellett folynak.

A bibornok primás a soproni apácázárdának 1000 forint; az esztergomi papi segélyző egyletnek 400 forint; egy helyét papnak 100 forint; az érsekléi iskolának 200 forint; a leszenyői iskolának 100 forint; az Erzsébet-egyletnek 100 forint adott.

Szász Károly a vallás és közoktatási miniszterium egyik czimzetes miniszteri tanácsosa, valóságos miniszteri tanácsossá nevezetett ki ő felsége által. Ugyancsak Szász Károlyt Seps-Szentgyörgy városa díszpolgárává választotta.

Kitüntetés. Gónczy Pál czimzetes miniszteri tanácsosa a vallás és közoktatási miniszteriumban a vaskoronarend 3-ik osztályu keresztjével díszített föl.

Mi ujság?

A király e hó 10-én a Lajtha melletti brucki tábortban tartott katonai szemlélet. A fényes kíséretben ott voltak a külföldi követéségeknél alkalmazott katonai képviselők is. Ő felségét az indóházban Simon mosonmegyei alispán, Fiala szolgabíró, Müllenau brucki es. kir. járáskapitány, Glaser polgármester és Vécsey tábornok fogadták. A gyakorlatokkal reggel 6 órakor kezdődtek, s 10 órakor értek véget. A király este visszautazott Bécsbe, s másnap Münchenbe ment, Gizella főhercegnő és családja meglátogatására.

A hazai művészetek emelése a király újabban 30,000 forint utalványozott cziviltisztjának művészi czelokra szánt összegéből. Elrendelte ugyanis, hogy három év alatt évenként 10,000 forint utalványoztassék

a magyar képző-művészeti társulatnak egy, a társulat sugárúti palotája mellett fekvő telek megvétele; és pedig úgy, hogy az első 10,000 frt azonnal folyóvá tétessék. E fejedelmi határozat erejénél fogva lehetővé vált, hogy a mintarajztanoda és műcsarnok mellett egy új stilszerű műépületünk is legyen, a hol helyet kaphat a zeneakadémia, egy czélszerű hangversenyterem és több festési műhely, hol kitünő művészek készíthetik nagyobb képeiket s jeles növendékek másolhatják nagy mesterek munkáit.

Albrecht főherceg e hó 7-én Budapestre jött, s csapat-szemléket tart a fővárosi helyőrség fölött. Szerdán reggel Esztergomba is elment, de este ismét visszatért. Másnap a vörösvári tábornok látogatta meg. A főherceg a „Hungáriában” van szállva. Szerdán este Vilmos főherceg, a tüzérség főfelügyelője is megérkezett, és szemléte tartott az itt állomásozó Lenk-féle tüzérezred fölött, mely az Uchatius-ágnyakkal tartott gyakorlatot.

Deák Ferencz ingóságait az akadémia palotájába szállították, hol a képzőművészeti társaság helyiségében lesz közszemlére kitéve, mielőtt elárverezik. Mint tudva van, Deák jótékony egyesületeknek hagyta minden vagyonát s butorait.

A Deák Ferencz szobrára e hó 4-dikéig 106,888 ft 11¹/₂ kr bankjeggy, 485 ft 36¹/₂ kr arany és ezüst s 500 ft értékpapir gyűlt be. S ez összegben kívül vannak még Budapest városának és Fiumének nagy adományai.

Véletlen lövés. Szomorú baleset érte Lánczy Leót, a földhitel részvénytársulat tisztviselőjét. Egy zugligeti nyaralóban az együtt levő társaság egyik tagja Fr. J. új revolverét mutogatta, melyről azt hitte, hogy nincs megtöltve. De forgatás közben elsült s a golyó Lánczy arcába hatolva, a felső állkapcsba furdott. A seb nem életveszélyes, de begyógyulása hosszabb időt kíván.

Dr. Hampel József, a nemzeti muzeum segédőre, ki ismeretei szaporítása végett Londonban időzik, mint az „Atheneum” írja, a londoni archaeologiai társulat ülésén felolvasást tartott Magyarország bronz-korszakáról, összehasonlítva Nagy-Britanniával. Felolvasása illusztrálására a muzeumnak-ban levő bronz-tárgyak fényképeit mutatá be. A felolvasáshoz J. Evans Esq. nagyszámú magyar bronz-tárgyakat bocsátott Hampel ur rendelkezésére saját gyűjteményéből.

Egy magyar nyelvész és Bonaparte Lucian. Ribáry Ferencz, ki a baszk nyelvészettel nagy szorgalommal és hivatottsággal foglalkozik, e téren a külföldi tudós világban is feltűnést keltett és elismerést aratott. Hg. Bonaparte Lucian bibornok, ki Ribáry ur kutatásait élénk figyelemmel kísérte és ide vágó megjegyzéseit a magyar tudóssal több levélben közölte, közelebb egy munkát adott ki, melyben a magyar nyelvész védelmére kel Vinson francia tudós ellenében.

Öngyilkosság. Békés-Csabán e hó 9-én Reöck István ügyvéd es kir. közjegyző pisztolyal vetett véget életének, 62 éves korában. A Korös partján hajtotta végre a borzasztó tettet; első lövése, melyet szívének irányzott, nem volt halálos, tehát egy másik golyót lőtt fejtébe. Ekkor a vízbe zuhant, hol később meg is találták holttestét. A szomorú eset mély megrendülést okozott a környéken, hol Reöcköt mindenki becsülte s nem is tudni az öngyilkosság okát, mert Reöck vagyonos volt, családi élete zavartalan, s betegség sem gyötörte. A szerencsétlen férfiú tevékeny részt vett a közügyekben is, s kiváló műveltségénél fogva előkelő helyet foglalt el.

A fővárosi pártvi világtárlaton huszonhat darabban kiállítja az iskolák, artézi kút rajzait, a statisztikai hivatal munkálatait, a vízvezeték, csatornázás sat. terveit, a mire tizenöt ezer forint kell.

A városligeti artézi kutban folyvást emelkedőben van a víz s már a 34-dik fokig jutott a Duna zerszpontján fölül. Minthogy a nagy tó viztökre csak 24-dik láb magas, tehát tíz lábál alantabb fekszik; a forrásnál keletkező víz nem „alapviz,” (mint a műszó nevezi,) hanem meleg forrás. A felszökő víz levezetésére megkezdtek a csöveket felállítani a sugárúti csatornához.

Ismét amerikai párbaj! Nyitráról írják, hogy Friderczy Timótt nyitrai megyei főispánnak Géza fia amerikai párbaj következtében agyonlőtte magát.

Még csak 18 éves volt, s családjának sok szép reményét vitte sirba.

A magyar paripák nagyon féelmes versenytársak lettek a lófuttatásokon. A hamburgi lóversenyen is magyar lovak voltak a főgyőztesek, s Blaskovics világhírű „Kincsem” paripája itt is legyőzhetetlen volt. A futtatások harmadik napján hét verseny közül hatot nyertek meg magyar lovak.

A diszes intékházat, melyet az osztrák állami vasut-társaság Budapestten épített, okt. 16-án avatják fel. A pompás épület már csaknem kész, s lassankint bontogatják szét a régi csarnokot, mert a kiszálló új csarnok e fölött épült, úgy hogy az építés alatt a régi lehetett használni. Az udvarokon és pavillonok előtt szép virágos kertek vannak, különösen a királyi pavillon körül.

A párisi közkiállítás munkálatait a Marsmezőn erőlyesen folytatják, s legkésőbb október végéig be is fejezik. A kiállítás iránt már eddig is mutatkozó érdeklődést a következő példák mutatják. A mechanikai készítmények francia osztályának részére 14,000 m² méter tér volt kijelölve, a mi sokkal több, mint a mennyi 1867-ben állott e czélnak rendelkezésére. Az eddig beérkezett bejelentések azonban több, mint 70,000 m² méter tért igényelnek, és minden lehető tért nagyobbitás, mellékepitkezés stb. dacára is lehetetlen leend a fölmerülő szükségletnek megfelelő nagyszám helyet teremteni. Az angolok is kevésnek találták a részükre jutott térséget. A kiállítás érdekében nálunk *Magyarországon* is elég élénken foly a mozgalom, de a szomszédos háború nyomása természetesen el nem háritható. Mint *Pécsről* írják, ott nagyon készülnek; a gazdasági egyeslet terményeket, a Dunagőzhajó-társulat pécsi Vilmos kódény, Zelesy fényképeket, Hamerly keztűket fognak Párisba küldeni. Pécs az utóbbi időben az ipar terén szép előmenetelt tett.

Czigány zene egy lengyel főur lakodalmán. A győri Farkas Miska zenetársulatát, mely legutóbb Bécsben játszott, *Potoczky* gróf Krakkóba hivta meg. A gróf közelebb tartja esküvőjét Lubomirská hercegnővel, s cigányainak az esküvő ünnepélyén fognak játszani. Farkasék az utkölségeket megtérítését kapják és 1000 frt tiszteletdíjat.

A kis-zombori tűzkárosultaknak a király 500 frtot ajándékozott.

Hó-esés. A hőmérséklet hirtelen leszállásával kapcsolatban érdemes feljegyezni, hogy ezt az alpe-sekben esett hó okozza. Mult vasárnap óta Gastein, Ischl, Gmunden és Klagenfurt magaslatait hó borítja.

Vándor amazon. Merkus kisasszony, ki a hercegovinai fölkelésor, majd meg a tavalyi török-szerb háború alatt amazonoskodott, most Plojestin van, hol szintén fegyverrel jár s folytatja amazoni változatos életét.

Téboldy. Mint Aradról jelentik, az elhunyt Rónay Gyula érdemes szintművész özvegye, ki a vidéki színpadokon szint ismeretes, megtéboldyodott. A szerencsétlen hölgy édes testvére kitünő művésznőnek, Prielle Korneliának.

Árverezés zeneszó mellett. Az árverések sikerének növelésére Heidelbergben eredeti módot találtak fel; zenét vittek az árverezéshez, hogy a jelenlevők vásárlási és versenyzési kedvét felbuzdítsák és fokozzák és ez meglehetősen gyakorlatinak bizonyult. Ha nálunk ily mód jönne szokásba, ismét jó idők járnának a — cigányokra; alig győznék, annyit dolgoz akadna.

Ezer forint jutalom. Említettük már, hogy Benedek Pálnak, a Tiszaszabályozás tokaji főmérnökének Miklós nevé 9 éves fia jun. 6-kán este felé Tokajból eltűnt. A megzomorodott szülőök ezer frt jutalmat tűztek ki annak, ki a fűt élve haza viszni; a ki halva adja kézhez, 500 frtban részesül. A fiu 4¹/₂ láb magas, szőke, nyulánk, vállas, fekete szemű. Magyarul beszél, de ért németül is. Eltűnésorok felgyűrt szőlő fehér szalma kalapot viselt, keskeny fekete viaszvászón szalaggal. Világos szürke gyapjú öltözte volt, s ócskás czizmái. A gyermek az r betűt hibásan ejti ki.

Mire van szüksége az ázsiai orosz hadi tudósítónak? A „Temps” szerint csak a következő dolgokra: 1. egy utlevélre a vezérkartól, 2. fényképekre, melyeket kiosztania kell, hogy megismerjék s ugyanazonosságot igazolhassan, 3. paizsalaku jelvényre, melyet ismertető jelül kell goblynokiban viselnie, 4. a kormányrendeletre, hogy a postákon lovat kapjon, 5. egy másik rendeletre, mely egy esendőt biztosít kíséretélül, 6. egy szolgára, ki több nyelvet beszél, 7. kétszövű fegyverre, 8. europai nyeregre,

0. sátorra persa szőnyeggel és függő ágyra, 10. boros kulacsra, 11. mindenféle élelmi szerre, théára, szivarra, 12. chininre, 13. író szerekre és tárczára, 14. meleg öltönyre és paplanra, 15. fekete öltönyre, 16. sok apróságra, melyeket elősorolni nem lehet, 17. pénzre: orosz félimperialok, török Medsidjek és 20 frankokra, 18. egy kocsiira, 19. mindenkifelt: persiai fegyűrtö parra.

Nagy ritkaság az olyan adófizető, mint Duna-földváron Cholnoky Imre ügyvéd, ki az ottani adóbizottság jun. 22-én tartott ülésében kijelentette, hogy a reá kivetett 600 frtnyi adót kevesli, s kéri a bizottságot, hogy jövedelmi adóját 800 frtra emelje. A bizottság éljenzessel fogadta e pártját ritkító nyilatkozatot.

Gyilkos feleség. Kötelen Szunyog Rozália nevé asszony férjét Sáros Jánost éjjel kapavál agyonverte. Gonosz tetteinek indokulóit rának rosz bánásmódját hozza fel, s bünbánatot épenséggel nem mutat. „Szívesen megyek” — mondá, mikor a tömlőzöbe kísérték — „mert így legalább szabad rab vagyok.”

Egy látórése balzsama. Csehországban a mult év jun. 9-án egy vasuti kisebb szerencsétlenségkor Heller Salamon haszonbérülő lábát törte. A gyógyítás félévig tartott. Heller most pört indított a vasuti igazgatóság ellen, melyben orvosi s gyógyszer-tári költségeit fejében 23,956 frtot, évi járulék fejében jan. 1-től 500 frtot, fájdalom fejében pedig 60,000 frtot követel. A vasuti igazgatóság Hellernek 15,000, az orvosi díjak fejében 2000 frtot ajánlott; ezzel azonban Heller nem elégedett meg. A pör még folyamatosan van.

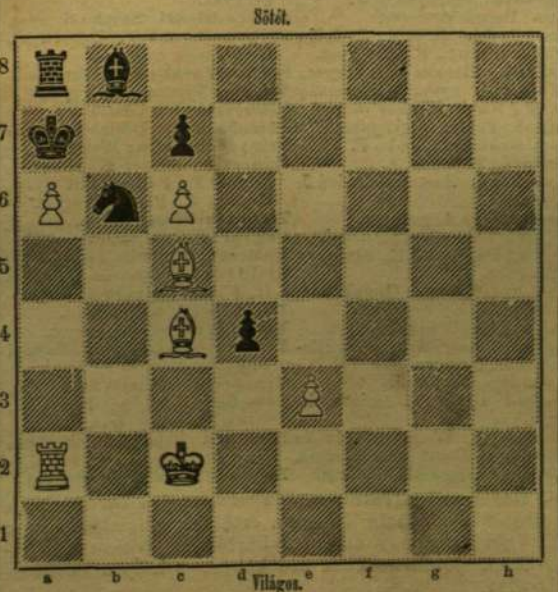
Halálozások.

Elhunytak az utóbbi napokban: Kun László miskolci aljárásbíró, közkedveltségű férfiú 52 éves korában Miskolcon. — Sümegh József volt honvédszázados, utóbbi éveiben pedig pénzügyigazgatói nyugalmazott kiadó Győrött. — Dr. OMAZTA ÉLEK ügyvéd Békés-Csabán 29 éves korában. — Idős KASZAP ANTAL, Soroksár város közgyámja s takarékpénztári alelnök, jó hazafi és tevékeny polgár, ki 42 éven át szolgált városa közügye, s nagy részét közt kísérték e hó 6-án az örök pihenésre. Özvegye és 9 gyermek is kesergi halálát. — Tóthváraljai KONNIS JÓZSEF paksi földbirtokos 58 éves korában Pakson, s követte őt a halálba két nap mulva özvegye is, szül. HEPP ANNA, 27 évi boldog házasság után, 48 éves korában. — SCHLEITHIMER-KELLER GYULA, győri születésű bányász, ki egykor a milánói császári pénzverde tisztviselője volt, honnan 1848-ban haza jöven, a nagybányai bányaigazgatóság tisztviselője lett, majd pedig honvéd hadnagy, s 1849-ben kimenekülvén, azóta Sardinia szigetén élt mint az ottani bányák igazgatója, és e szigetén is halt meg Iglésiában, e hó 5-én 56 éves korában. — Dr. MEZEY LEO, fővárosi ügyvéd. — SZÉCSENYI KÁROLY 51 éves korában Bányocson. — STROCKINGER JOZEFINA asszony, Lauka Gusztáv ismert író anyósa, 83 éves korában Szaniszlón. — WESEL JÓZSEF volt gértulajdonos 55 éves korában Budapestten.

HACKLÄNDER FRYGES VILMOS, a jeles német író, meghalt e hó 6-án a starengeri tó melletti nyári lakában és Stuttgartban temették el. Született Aachen mellett Búrdscheidban 1816-ban, s kereskedői, majd katonai pályára lépett, de igazi fegyverét a tollban találta föl, melylyel nagy népszerűséget vívott ki a német közönség közt. Irta katonai életképeket, utazásokat, elbeszéléseket és regényeket, melyekből több le van fordítva magyarra is. A nagy elterjedési „Über Land und Meer” című illusztrált lapot is ő alapította 1857-ben.

SAKKJÁTÉK.

919. számú feladv. Az északamerikai Centennial feladványtornából.

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

914-dik számú feladv. megfejtése.

Bayer Konradtól.

Megejtés.

Sétét.	Világos.
1. Va4-a1	He7-e6
2. Va1-g1	g5-e4
3. Vg1-g5	e5-d4 mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József, Gelsen: Glesinger Zsigmond. *Sárospatakon:* Gérecz Károly. *Debreczenben:* Zagyva Imre. *Miskolcon:* Hartmann testvérek. *Bogláron:* Mayer K. *Budapestten:* K. J. és F. H. *Marosvásárhelytől:* Csipkés Árpád. *Kolozsmonostoron:* Brauner Gyula. *Sarkadon:* Márki János és Nuszbek Sándor. — *A pesti sakk-kör.*

Szerkesztői mondanivaló.

A honvéd halála. Itt volt már egyszer. S klasszikusalkútt is érdeme szerint.

Lantomhoz. Vannak benne csinos részletek; s az egész gondolat (bár nem új) nem volna rozsa. De pongyola, elnyújtott — a mihen a hosszú sorok is nagy segítségére voltak! — s a mi igazi tartalma van, fél annyi sorban és szóban el lehetett volna mondani. A költsézet nyelve tömörebb.

A kegyetlenhez. Nem az a kegyetlen, a kit ön vádol; hanem a ki ilyen erőszakot, dagályos, türes versel akarja gyötreni nemesak a leánykát, hanem az ártatlan olvasót is.

G. D. F. A halomra gyűllezők nál emesények lehetetlennek tette közlését. Egyelőre félretettük.

L. J. „Pénzügyi állapotunk és kalamitásai”. Sok igaz van benne, s alkalmilag vissza is térünk rá, de most kénytelenek vagyunk elhalsztani.

Előfizetési föltételek

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

politikai Ujdonságok

Egy határozat hármaszorosát... 15 krajczár; többszöri látogatásnál 10 krajczár. Bélyegjél külön minden látogatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad Bécsben: Haszner's ein és Vogler Wallfischeasse Nr. 10, Mosse R. Scherstrasse Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS

Baló fővárosi vegyész és Bernáth J. tanorok vegyelemzése... legkiválóbb minőségben mint kitűnő szagos- és mosó-víz és pompás gyógyerejű segélyszer.

Esküt tehetek rá,

hogy csak Orlicó Rudolf, mennyiségűdés Berlin. (Wilhelmstrasse 127, most Stillerstrasse 8) volt az, ki nekem jelentékeny ternot hagyott nyerni. En továbbra is fel fogom tudományát használni. Forró köszönetet neki, miután a csodától mentett meg. Bécs. Angermünd H. C., művezető. (Aláírás jegyzőleg hitelesítve.) 3524

20 esztendő köhögés, mell-, tüdő- és gyomor bajok a valódi Hoff-féle malátakészítmények használata által megszűntettek.

A Hoff János-féle cs. k. malátakészítmény-gyárnak Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8. Budapest, Kalap-utca 10. 41-szer kitüntetve és nyolcszor 1876-ban legmagasabb helyen szabadkozva.

Gradina. Miután az Ön malátakészítménye... Figyelmeztetés hamisítás és utánzásokra: a Hoff János-féle ragjegyek az ausztriai és magyarországi cs. k. kereskedelmi törvényszék által bejegyzett védjegy létezik.

A valódiság biztosítása mellett!

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA, 1 és 1/2 csomagokban, ára 70 és 35 kr. A fogaknak és foghúsnak legelőszőbb, legkényelmesebb és legmegbízhatóbb tisztító és fentartó szere.

Dr. Beringuier KORONA-SZESZE, (vagy a kölni víz quinzessentája), 1 üvegcse ára 1 frt 25 kr. és 75 kr. Legkiválóbb minőségben mint kitűnő szagos- és mosó-víz és pompás gyógyerejű segélyszer.

Dr. Beringuier NÖVÉNYGYÖK-OLAJA, megpróbálva mint megbízható és olcsó szepítőszere a haj- és szakáll fentartása, erősítése és szépítésére a az oly alkalmatlan fejkorpa- és bőrmoh-képződés megakadályozására. Egy üveg 1 forint.

Dr. Hartung növény-hajkenőcse, élesztő és tápláló nedvek és növény-alkatrészekből a haj-növényt újraélesztése és föllevenítésére, a 85 kr.

Dr. Hartung Chinahéj-olaja, a legjobb chinahéjnak balsamos olajjakkal főzéséből, a hajfentartása és szépítésére; a 85 kr. Valamennyi fentebb elősorolt szab. czikk valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

- PESTEN: Török József, gyógyszer, a sz. lélekhez; Jesovits M., gyógyszer, a magy. királyhoz; Scholz János, városi gyógyszer; Kiss K., gyógyszer, a Kigyóhoz; Sztupa G., gyógyszer, a szent-téren; Wlassik Ed., gyógyszer. Továbbá BUDA: az udv. gyógyszerárta, és Ráth P. gyógyszer. Tabánban. Ó-BUDA: Bakasi A. gyógyszer, és Prochaska J. kereskedésében.

Dr. Borchardt orvostudor NÖVÉNSZAPPANA, a bürszin szepítésére, megpróbálva minden bőrszenny ellen, valamint különösen sikeres mindennemű furdónél. Eredeti csomagokban a 42 kr.

Dr. Beringuier növényi hajfestő-szere, (tokban, kefécskével és csészével, teljes készlettel, ára 5 forint.) Mint a czélnak csalhatatlanul megfelelő és egyáltalán ártalmatlan; valódi világ test, minden tetszés szerinti árnyalatban.

Dr. Lindes tanár NÖVÉNYI RUDAS-HAJKENŐCSE, fokozza a haj fényét és ruganyosságát s egyuttal a haj szállárdan tartására is alkalmas; egy eredeti darabnak ára 50 kr.

Balsamos olajbogyó-szappan, mint enyhe, hatályos naponkénti mosó-szer, még a legyöngédebb bőrtülségek és gyermekeknek is a legjobban ajánlható. Egy eredeti csomagnak ára 35 kr.

LEDER TESTV. (I. rendű gyógyszerészek Berlinben) balsamos földimogyoró-olajszappanuk, igen enyhe, szepítő és frissítő mosó-sze, különösen gyöngéd bürszin tülségek és gyermekek számára, továbbá sárga, durva, fölcserepedett bőrtülségeknek 1 drb 25 kr., 4 dbt magában foglaló csomag 80 kr.

- Alsó-Kubin: Schlesinger Simon, Arad: Elias Armin, Goldstein H., Rozsnyay M. gyógyszer, Baja: Kleenacs és Babocs, Balassa-Gyarmath: Havas Gyula, gyógyszer, Bartfa: Toperczer Alb. Th., Berettyó-Ujfalu: Vas Jenő, Breznóbánya: Zörnalaib G. örkösi gyógyszer, Csáktornya: Kárász A., Czernovitz: Schürich J., Gollchovaki J. gyógyszer, Debreczen: Csanak J., Gerdy F., Berghofer Ist., dr. Roth-schnegg E. gyógyszer, Eger: Pillér József, Esztergom: Radóczy M. F., Eszék: Dienes J. G. gyógyszer, Fehérvár: Hirsch David, Fildvár: Nádhera Pál, Gőllő: Fischer K. E., Gyöngyös: Vozary T. gyógyszer, Mészis F. gyógyszer, Győr: Némethy P., Gyula: Örl Istv. gyógyszer, H-Büszármény: Lányi M., Iglo: Halta János, Ipolyvás: Winter Sándor, Kálcsa: Horváth A. gyógyszer, Kaposvár: Lajczák Gy., Kassa: Eschwig és fia, Quirfeld, Münster Gyula, Strauss D., Megay G. A., Wandraschek K. Németh-Boksin: Brayer Ad., Nyiregyháza: Pavlovitz Em., Késkemén: Molnár János gyász, Kismárk: Scherfel Kornél gyász, Komárom: Belloni A., Léva: Bölemann E. gyógyszer, Lippa: Csaplari Sándor, Liptó-Szt-Miklós: Balló Lajos, Losonc: Plichta Lajos gyász, Lőcs: Klein Sándor, Lugos: Schiessler Ant. fia, Nagy-Fehérvár: Feigl F., Nagy-Bratiszka: Griga F., Nagy-Óvár: Czéh S., Mako: Nagy Adolf, gyógyszer, Marzall: Iszl Sándor, M-Vásárhely: Fogarasy J., Miskolc: Pastiner F., Mahr F. a fekete kutya-hoz, Munkacs: Horvitz S., Nadworna: Dziembowski gyász, Nagy-Bánya: Haracsek József és fia, Nagy-Kálló: Mandl Salomon, Nagy-Némethy: Rosenfeld Ad., Nagy-Károly: Schöberl K., Nagy-Kikinda: Neuhöld K. gy., Nagy-Mihály: Albrecht Ed., Nagy-Rőce: Nandrássy M., Nagy-Szeben: Albrecht A. és Stomel Sam., Nagy-Szombat: Henkel K. F., Kassa: Eschwig és fia, Quirfeld, Münster Gyula, Strauss D.,

Óvás! Ujabb időben ismét — névszerint dr. Borchardt illatos növénysszappanja és dr. Suin de Boutemard fogpasta-jából — különleg csalódságig hasonló, értékellen hamisítványok tűnnek föl; az ilyen csalásoktól önjuk czikkeink fogyasztóit egyrészt, hogy magukat kártól megóvjassák, másrészt pedig 25 év óta a legjobb hitelenk örendő készítményeink jó hírnevének érdekében, s kérjük bevásárlásnál pontosan ismeretes eredeti csomagolási módunkra figyelni.

Raymond és Társa, mű-vegyészek, illatszere-gyárnok és cs. k. szab. tulajdonos, Berlinben.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: { egész évre - 12 frt, félévre - 6 * } Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre - 8 frt, félévre - 4 * } Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: { egész évre - 6 frt, félévre - 3 * }

29. szám. — 1877. Budapest, julius 22. XXIV. évfolyam.

KÉT UJ PÜSPÖK.

ARCZKÉP-CSARNOKUNK figyelmes gonddal igyekszik magába ölelni a kitűnőségeket, minden pályáról, minden szakból, hazaiakat és külföldieket, s nem lehetne azért teljes, ha az egyház férfiai közül mellőznék azokat, kik magas állásuknál fogva oly nevezetes szerep betöltésére vannak hivatva, melynek nem csak a gondjaikra bizott egyház vezetésében, de közvetve hazánk társadalmi, nemzetiségi, sőt politikai történetében is oly jelentékeny befolyás párosul. Ez alkalommal a vesszprémi és kassai új püspököket mutatjuk be olvasóinknak. Az előbbi ugyan csak a vesszprémi széken új, mert 1869. óta a pécsi püspöki széken ülve, a magyar főpapi kar egyik

kiváló tagja már. Őt most a király a Ranolder püspök halálával megürült vesszprémi székre helyezvén át, még magasabbra emelte.

Kovács Zsigmond Zalavármegyében Bánok-Szent-Györgyön született, 1820. október 21-én. Atyja Antal gazdatiszt volt a herceg Eszterházy uradalomban, s fiának neveltetéséről és kellő kiképzéséről gondoskodva, őt a gymn. tanfolyamra Nagy-Kanizsára, majd a VI. évfolyamra Varasdra küldötte, hogy itt a horvát nyelvben is jártasságot szerezzon. A bölcsészeti tanfolyamot az ifju Pécsét hallgató 1835. és 1836-ban, távolról sem sejtve még akkor, hogy a kedvező sors által arra van kizemelve, hogy e jeles tanintézet alapítójának, a nagy Szepessynek egykor még utóda legyen a pécsi püspöki széken. A bölcsészeti tanfolyam végeztével a vessz-

prémi papnöveldebe vétetvén fel, 1837-től 1841-ig részint itt, részint a pécsi Pazmáneumban végezte hittani tanulmányait és pedig oly sikerrel, hogy egyházi előjárósága által méltónak ítéltetett, hittani tudományának tökélyesbitése végett a presbyteriumba is fölküldetni, honnan hittudori korszorval tért vissza megyéjébe.

Tanfolyamait ekép végezve, a gyakorlati lelkiszkolári pályára lépett. Aldozárra szenteltetvén fel 1844-ben, Csehbe rendeltetett segédlelkészül. De még azon évben tanulmányi felügyelővé nevezetett ki a pesti központi papnöveldebe. E minőségben — mint helyettes tanár — a m. kir. egyetem hittani karában ugy működött 1850-ig, hogy tevékenysége s buzgalma által-előjárójának, nyájas és szeretetteljes bánásmódja által pedig a vezetésére bizott növendékeknek szeretetét s tisztel-

Nincs többé szeplő, napsütés, sárga arczfolt, redő. A szépséget és ifúságot csak a világhírű EAU DE LYS DE LOHSE szepítő lilliomtej adhatja vissza.

Ezt a porosz királyi orvosi hatóság megvizsgálta, valamennyi hírhedt orvos és orvosgyelet, számos nő és férfi egyedül ismerte el hibátlan szepítőszerekné. Ára egy nagy üvegnek 2 frt 50 kr. kisebb 1 frt 30 kr. egy előnyös nagy üveg 5 frt. LOHSE POUDDRE VELOUTINJE. Jól rátapad a bőrre, állandó és nem tűnik szembe, finomabb és bársonyszerűbb a rizsornál, s a bőrnek ragyogó fehérséget kölcsönöz, fehér vagy rózsaszín — szökék számára. Sárga (kacbel) — barnák számára. Ara egy doboznak 1 frt 80 kr. LOHSE egészség-szepítők lilliomtej-szappana, ára 50 kr. LOHSE Eau balsamique dentifrice, ára 1 frt. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF ut. gyógyszerártaiban Pesten, király utca 7. sz. 3001

FUTRI KATA. Helm Klementina műve után magyarítottá EMILIA. Ára képes borítékba füve 1 frt 50 kr.

A gyermekápolás rövid kézikönyve tekintettel a hazai viszonyokra. Közhasznalatra írta Dr. WITTMANN LAZÁR, első orvos a Budapesti gyermek-kórházban. Ára köve 1 frt. 50 kr.

KOVÁCS ZSIGMOND.

SCHUSTER KONSTANTIN.